

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ח' בניסן התש"ע

נושאי השיעור:

ביאורים ופירושים סביב ההגדה ובענייני פסח (המשך מגיליון הקודם)

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או בקו בית נאמן:
079-9270505

גניבת האפיקומן

א. ¹מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות. לפני שאומרים מה נשתנה מוזגים את הכוס השניה לבעל הבית, ומסלקים את הקערה, כדי שהילדים ישאלו: למה אתם מסלקים ועוד לא טעמנו מאומה? ולכאורה יש כאן שאלה, מה התשובה אחר כך? למה סילקתם? אז אבא ע"ה אמר שזה על דרך מה שאמר אליעזר עבד אברהם "לא אוכל עד אם דברתי דברי" (בראשית כ"ד, ל"א), לכן סלקנו את הקערה, כלומר הלילה יש לנו לשמוע סיפור של יציאת מצרים, ואחר כך נאכל. אבל אסור להאריך יותר מדאי בסיפור, כי אז התינוקות יישנו. וזה הפירוש של "חוטפים מצה בלילי פסחים כדי שלא יישנו התינוקות" (פסחים דף ק"ט ע"א). הרמב"ם (פ"ז מהלכות חמץ ומצה ה"ג) כתב משהו שממנו האשכנזים הבינו שהילדים חוטפים את המצה. אמר שהכוונה היא שחוטפים מצה זה מזה. אבל הוא לא אמר שהילדים חוטפים, אלא עושים איזה דברים לשעשע את הילדים. כמו שרגילים בזמן 'יחץ' לקחת את המצה, וללכת לחדר אחר, ו[כשחוזר] אומרים לו: איפה היית? והוא אומר: הייתי במצרים, הלכתי לירושלים, כל מיני דברים כאלה, דברים מיוחדים שעושים בלילה הזה. ראיתי כתוב שהרב אורבך ע"ה התנגד למנהג הזה של האפיקומן, אמר כשגונבים אפיקומן אתה מחנך את הילדים לגניבה, אתה אומר להם לגנוב. (עיין בס' הליכות שלמה פ"ט סוף הערה 210). וחכם אחר מלפני מאתיים שנה - בעל מאורי אור - אמר גם כן (עיין בספר ארחות חיים ספינקא ט' תע"ג ס"ק י"ט) שאומות העולם אומרים: הנה היהודים גנבים, מילדותם כבר לומדים לגנוב. הם עוקבים על כל מלה שלנו, הם רוצחים ועושים את כל המעשים שבעולם. אבל תינוק שגנב אפיקומן ומבקש משהו, הם אומרים: "אה, היהודים גנבים..." אז חוטפים כן, אבל לא לומר גונבים. ואנחנו לא גונבים ולא חוטפים.

לא נשתנה הלילה הזה

ב. "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות." יש כאלה שחשבו שלילה זה לשון נקבה, והקשו למה כתוב "הלילה הזה" בלשון זכר, ועשו מזה פלפול שלם. אבל לילה הוא תמיד לשון זכר. התירוץ שאומרים שבגלל שהלילה של יציאת מצרים היה מאיר כמו יום, "ולילה כיום יאיר" (תהלים קל"ט, י"ב), לכן נאמר בלשון זכר, זה לא נכון. כי מצאנו שאפילו לילה של חושך גמור נאמר בלשון זכר. "הלילה ההוא יקחהו אופל, אל יחד בימי שנה, במספר ירחים אל יבוא". זה פסוק באיוב (פרק ג' פסוק ו'), ושם יש שנים עשרה פעם לילה בלשון זכר. ובכל התנ"ך כולו נכתב ארבעים פעם לילה תמיד בלשון זכר. ולמה? כי אע"פ שיש בסוף המלה ה"א, המלה מלעיל והה"א נוספת, לילה כמו ליל, הה"א נוספת, כיון שהה"א נוספת המלה זכר. "הלילה הזה". ככה צריך להגיד. ויש גם כן דבר דומה לזה ביחזקאל (מ', י"ט) "השער התחתונה", שער לשון זכר,

1. שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו שליט"א ביום שלישי ח' בניסן התש"ע בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" בין מנחה לערבית, והוא המשך לשיעור שהובא בעלוננו בשבוע שעבר. המערכת.

"אין אנחנו מטבלים אפילו פעם אחת"

ג. "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? שבכל הלילות אין אנחנו מטבלים אפילו פעם אחת". אנשים לא רגילים לטבל - לקחת מאכלם בטיבול, רק העשירים, מה קרה שהלילה הזה כולנו מטבלים שתי פעמים? בנוסח הישן היה כתוב במשנה "אין אנחנו חייבים לטבל", אבל הגמרא אומרת (פסחים דף קט"ז ע"א) שזה לא ממש חיוב, משום שהטיבול הראשון של הכרפס זה בשביל התינוקות. "חיובא לדרדקי"? - כלומר אם אין תינוק לא צריכים כרפס. ככה פשט הגמרא. לכן אומרים "אין אנחנו מטבלים", במציאות מטבלים פעמיים, אבל זה לא ממש חובה.

"שבכל הלילות אנחנו אוכלים שאר ירקות והלילה הזה מרור"

ד. "שבכל הלילות אוכלים חמץ ומצה" - מה שמחליטים, "הלילה הזה כולו מצה". "כולו" מוסב על הלילה. "שבכל הלילות אנחנו אוכלים שאר ירקות - שהם יותר טעמיים - הלילה הזה מרור" שהוא מר. אמנם החסה שלנו לא מרה, אבל החסה המקורית הייתה מרה מעט. בחוץ לארץ החסה הייתה מרה, לא ממש מרה, אלא בסוף יש לה קצת מרירות. ואני פירשתי לפי המנהג שאנחנו אוכלים חסה של ארץ ישראל שהיא מתוקה, (וככה משמע בבית יוסף ס' תע"ג שהחסה מתוקה), טעם אחר לשאלה "מה נשתנה". כי החסה בדרך כלל מלאה תולעים, היא צריכה בדיקה רבה מאד. בכל השנה נמנעים ממנה. לא אוכלים חסה רק בליל פסח אחרי עמל וטורח, על כל עלה ועלה יושבים עליו שבעה נקיים... מנקים ורואים. לכן יש שאלה - מה קרה שהלילה הזה אנחנו אוכלים חסה?... אבל הפשט הפשוט שמרור זה מר. המשנה אומרת (פסחים דף ט"ל ע"א) חמשה מיני מרור, חזרת, עולשין, תמכא, חרחבינא ומרור, כולם מרים חוץ מהחזרת שהיא החסה. ומה שקוראים האשכנזים חזרת "לקריין", זה לא בדיוק, [יש אומרים ש]זה בכלל לא מחמשה מינים של המרור.

"הלילה הזה כולנו מסובין"

ה. "שבכל הלילות אנחנו אוכלין ושותין בין יושבין ובין מסובין" - מה שיזדמן - הלילה הזה כולנו מסובין. והמגיד השמיט את השאלה החמישית של המשנה (פסחים דף קט"ז ע"א), בעצם זו שאלה רביעית, כי במשנה אין את השאלה הזאת של מסובין. ושם כתוב: "שבכל הלילות אנחנו אוכלים בשר צלי שלוק ומבושל". כשהיינו במחנה עולים בתשל"א, הביאו לנו חסה שהרב המשגיח שם - רבי אברהם מימון (שידיה ברי"א) - אמר ששמו אותה בחוץ, ועשו אותה בסבון והיא מותרת. אבל המשפחה העירו: "לא, אסור, אסור, בשום פנים..."

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:26	20:19
ת"א:	18:43	20:16
חיפה:	18:32	20:16
ב"ש:	18:42	20:16

"אלו ואלו דברי אלוקים חיים"

קמחא דפסחא

במוסדות
חכמת רחמים
חי' 9105

קמחא דפסחא

תמכין
דאורייתא

דרסים נרחבים בעמק המרובי 055-6763536

העגל! קמו וצעקו, עד שהלכו לחכם בעל שער אפרים⁶. אמרו לו: החכם הזה עשה פירוש מוזר בפסוק "תעבדון את האלקים על ההר הזה", איך יעשה דבר כזה, זה שם ה' קודש, איך נעשה אותו חול? אמר להם (שער אפרים סי' ס"ד-ס"ה): נכון שהוא טעה, אבל אל תעשו רעש, תלמדו לדבר לא ברעש. "לא ברעש ה'" (מלכים-א' י"ט, י"א). **סגולה לאדם שדבריו לא יתקבלו, שידבר ברעש... ברעש יעשו לך דוקא, אל תדבר ברעש אלא בנחת,** "השומע ישמע והחדלים יחדלו, וילכו אחרי ההבל ויהבלו" (ע"פ יחזקאל ג', כ"ו. ומלכים-ב' י"ז, ט"ו)... תדבר בטוב טעם. מה אכפת לך? תחכה לכמה אנשים שיסכימו לך? לא! אל תחכה לאף אחד! אלפי שנים חשבו בני אדם שכדור הארץ יושב כמו מלך, וכל הכוכבים סובבים אותו, והתברר שזו טעות. אז מה היה? טעות, נגמר הסיפור. מה אכפת לנו? ככה אדם צריך ללמוד את הדרך הנפלאה הזאת. אז זה "ויוציאנו ה' אלקינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה" - הוציא אותנו מהדין הזה של שם.

"ואילו לא הוציא אותנו הקב"ה ממצרים..."

ח. "ואילו לא הוציא אותנו הקב"ה ממצרים..." למה אמר את זה המגיד? כי נאמר מה אכפת לנו?⁷ אומר המגיד: לולי יציאת מצרים עדיין אנחנו משועבדים, עדיין פרעה תופס את העולם כולו. ככה היה בזמנו, היה לו גם כישוף וגם ידע. **שהיה במצרים עולה על כל המדענים של היום!** עד היום מתפללים איך עשו את המבנה הזה של הפרדמיות, לא היה להם חשמל ולא היו להם קידוחים. איך הם בנו את הפירדמיה הזאת? אף אחד לא יודע. יש בה חכמה רבה, היא לא סתם פירמידה, אלא יש זויות מיוחדות מול השמש, לפי זריחת השמש וכו', יש חכמה רבה. וכן החניטה, אף אחד לא יודע לעשות אותה. יש היום אחד שיכול לחנוט שהגוף יתקיים שלושת אלפים שנה?! המצרים ידעו. אז עם הידע הרב שהיה להם, ועם הכישופים, ועם הכח, ועם חוצפה, ועם המשטר של העבדות, היינו שם עד היום. אז היה מקובל שעבדים זה לכל הדורות, הראשון שפרץ את המחסום של העבדות, זה עם ישראל. "כי לי בני ישראל עבדים" (ויקרא כ"ה, נ"ה) - ולא עבדים לעבדים (קידושין דף כ"ב ע"ב). **לולי זאת עדיין אנחנו משועבדים לפרעה, פרעה היה קיים עד היום, כולם פרעה אחר פרעה, ולכן "אפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים".**

גם האדם הכי גדול בתורה צריך לספר ביציאת מצרים כפשוטה

ט. יש אדמו"ר אחד, שמו האדמו"ר ממוז'ץ - רבי שאול אליעזר ידידיה ממוז'ץ. מובא בשמו (בספר יחידי סגולה של הרב איסר פרנקל⁸ עמ' 224) שאפילו

5. והביא ירושלמי (סוכה פ"ד ה"ג) שהייתה מחלוקת בין רבי עקיבא לרבי ישמעאל על פסוק אחד בשמואל-ב' (ז', כ"ג), "גוים ואלקינו". אחד פירש אתו קודש, ואחד פירש אותו חול. ואמר רבי עקיבא לרבי יוסי אם כדברך אתה עושה את הקודש חול.

6. בעל שער אפרים זה חכם אשכנזי שהיה באמסטרדם נדמה לי, והוא היה סבו של היעב"ץ. וכולם היו כפופים לו, לפעמים יש מחלוקות בין אשכנזים וספרדים, והוא מכריע ביניהם. פעם הכריע כמו האשכנזים, והיעב"ץ אמר: אדרבא, העיקר כמו הספרדים. מה היה? האשכנזים אומרים פיוט של אקדמות ביום שבעות. ובזמנו היו קוראים (עכשיו כבר תיקנו את זה) פסוק "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה באו מדבר סיני" (שמות י"ט, א'). סוגרים את הספר ומתחילים לשיר שיר ארוך ארוך, והוא בארמית קשה מאד, מעטים מבינים אותה. אבל היא ארמית מאד יפה. מי שמבין ארמית תענוג לקרוא את זה, "אקדמות מלין ושריות שותא, אוולא שקילנא הורמן ורשותא. בבבי תרי ותלת דאפתח בנקשותא, בכרי דברי וטרי עדי לקשישותא". מאד יפה. אבל מי מבין אותו? רק מי שלוקח ערוך ומפרש אותו. קמו הספרדים שם ואמרו: אסור להפסיק בזה בקריאת התורה. אז קמו החכמים האשכנזים וטענו שהספרדים נוגעים בדבר, כי הם בכלל לא אומרים את זה, אז מה אכפת להם מאתנו? אנחנו אומרים. ושער אפרים הצדיק אותם. והיעב"ץ נכדו כותב בסידור שלו (אחרי תיקון ליל שבעות) הפוך, האשכנזים נוגעים בדבר! שקלקלו כל התפלה כולה בפיוטים שלהם... "כל חלקה טובה הכאיבו באבני פיוטיהם" (ע"פ מלכים-ב' ג', כ"ה). **היעב"ץ היה עשוי לבלי חת, היה אדם כזה שלא מפחד משום דבר.** אם הוא היה בין הספרדים והיה אומר דבר כזה, נאמר: נו, בסדר. אבל הוא היה בין האשכנזים! וכל דבר שהוא רואה לא בסדר אצל האשכנזים, או אצל הספרדים, יורד עליו עד חרמה, יכרית אותו. **ככה נברא החכם הזה במיוחד, כדי להכרית כל שריד ופליט לשבתאי צבי, מיוחד החכם הזה!**

7. כמו שמחבל אחד היה בבית סוהר כאן, ויום אחד בפסח הוא רואה את הסוהר יושב ואוכל פיתות. אמר לו: תגיד לי, יש לכם חג של מצות, איך אתה אוכל פיתות? אמר לו: מה אכפת לי ממה שאכלו אבות אבותי לפני שלושת אלפים שנה? זה לא מעניין אותי! אחר כך יצא אותו מחובל מהכלא, ואלפים התקבצו סביבו. אמר להם: כל הזמן שחשבתם שהיהודים שומרים הכל, הייתי אומר של הם תקוה שמתוך יגרושו אותנו. אבל עכשיו שהם לא שומרים, אנחנו נתגבר עליהם! זה דבר שאמר להם. הערבים יודעים, אמרו לפני מאה שנה הם היו מספרים סיפור כזה - ההתחלה שלכם והסוף שלכם, הארץ הזאת שלכם, רק מה, הם אומרים בינתיים אנחנו כל הקודם וזה... אבל כשרואים שחם ושלום לא שומרים, אז יש מקום לקטרג. משהו הביא לי אותו מתנה לפני שנים רבות, אחר כך רכשתי אותו, יש לי הספר הזה.

והלילה הזה כולו צלי", והמגיד השמיט את השאלה הזאת, כי בזמנו - בזמן הגאונים - לא היו אוכלים צלי בליל פסח. עד היום יש אולי איזה עדות שאוכלים צלי, אולי התימנים, אני לא יודע, אבל בדרך כלל לא אוכלים צלי. **ויש כאלה מחמירים שגם ביום לא אוכלים צלי.** ככה דעת הרב בית יהודה עייאש (חאו"ח סי' נ"א), וככה גם הבן איש חי סובר. כי הוא אמר (ש"א פרשת צו אות ל') שאם הוא שכח ולא צלה את הזרוע בערב פסח, מותר לצלות אותו בלילה, אע"פ שאינו אוכל אותו ביום. **אבל רוב הפוסקים הסכימו שמותר לאכול ביום,** לא גוזרים יום אטו לילה, ולילה עצמו מנהג. מקום שנהגו ומקום שלא נהגו וכו' (עיי' בפסחים דף נ"ג ע"א). אי אפשר לעשות גזירה לגזירה יותר מדאי, ביום מותר לאכול צלי, לכן אין ספק שמוותר לצלות את הזרוע בלילה לכבוד היום ולאכול אותו ביום. **ויש נוהגים להביא אותו ביום לבעל הבית, והוא מביא לכל אחד קצת.**

"ויוציאנו ה' אלקינו משם"

ו. מחזירים את הקערה, ואומרים: "עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו ה' אלקינו משם". יש פירוש של אחד מגדולי חכמי תונס - רבי ישועה בסיס ע"ה⁹, הוא אמר כאן דבר יפה וזה מובא בספר "כנפי שחר" של חכם אחד ושמו רבי שמואל טייב¹⁰, אמר, מה זה "ויוציאנו משם"? בדרך כלל הקב"ה דן את האדם על פי אותו הרגע, כמו שנאמר בישמעאל, אמרו מלאכי השרת לקב"ה: זה רשע בליעל, הבנים שלו עתידים להרוג את הבנים שלך בצמא, שמונים אלף פרחים, למה תתן לו מים? שימות! אמר להם הקב"ה: עכשיו מה הוא? מגיע לו העונש הזה? אמרו: עכשיו לא, אמר הקב"ה: "באשר הוא שם" - "כי שמע אלקים אל קול הנער באשר הוא שם" (בראשית כ"א, י"ז), עכשיו הוא צדיק, לא מגיע לו מיתת צמא, אז יש באר מים ותשקה אותו (בראשית רבה פרשה נ"ג אות י"ד). בדרך כלל הקב"ה דן את האדם על פי אותו הרגע, אבל אם היה הקב"ה דן את ישראל ביציאת מצרים ע"פ אותו הרגע, ישראל לא היו בסדר. "גוי מקרב גוי" (דברים ד', ל"ד) - אלה עובדי עבודה זרה ואלה עובדי עבודה זרה, זה גילוי עריות וזה גילוי עריות, אין להם תורה ואין להם כלום. אבל הקב"ה הוציא אותנו משם - מהדין של שם, אלא גאל אותנו על העתיד לבוא, עוד מעט "תעבדון את האלקים על ההר הזה" (שמות ג' י"ב), ולכן דן אותם על פי העתיד הטובה. את ישמעאל הוא דן על פי אותו הרגע לטובה, ואת ישראל להבדיל הוא דן על פי העתיד לטובה. **הוציא אותנו מהדין של שם.**

סגולה לרוצה שלא יתקבלו דבריו

ז. היה דרשן אחד חכם גדול לפני שלש מאות שנה, שמו רבי יוסף אלמושינו, והוא אמר חידוש שכל המדינה רעשה עליו (עדות ביהוסף ח"ב סי' ל"ב), אמר פירוש מוזר: "תעבדון את האלקים על ההר הזה", "האלקים" הכוונה על מעשה

3. בזמנו אמרו על רבי ישועה בסיס שבכל צפון אפריקה לא נמצא כמוהו! היה חכם אחד אשכנזי, שהיה לו שאלה בהבנת רשב"ם בפרשת שמות, כתב בספרו דבר כזה (עיי' בספר אשל אברהם לרבי אפרים חיות דף ט"ו ע"ב). הלכתי לחכמי האיטליאנים, הלכתי לחכמי רוסיה ופולניה וכו', ואף אחד לא הסביר לי את רשב"ם הזה. **עד שהגעתי לתונס ומצאתי את ידי נפשי, הוד לבי, הגאון הגדול, נר ישראל, עמוד הימני, פטיש החזק, מהר"ר יהושע בסיס...** שמו ישועה, למה כותבים לו יהושע? כי האשכנזים לא מבטאים את העי"ן, אם גידו "ישועה" בלי עי"ן - ישועה, זה נשמע באזנם כמו אותו האיש, לכן קרא לו יהושע. אבל לא, שמו רבי ישועה בסיס ע"ה, והוא היה רבו של המשמרות כהונה.

4. יש לו פירוש על ההגדה. זה תלמידו של השלמי תורה, הוא היה חכם גדול וחרף גדול, אבל מסכן לא היה לו הרבה מזל, הוא היה עני.

פתיל תכלת, מצות ציצית בשלמות!

מזן ראש הישיבה שליט"א:

...בין שהתכלת הזאת קרוב לודאי שזאת התכלת המקורית, ע"פ כל הבחינות והמחקרים שעשו, לכן כדאי אדם ללבוש תכלת". (מזן שיינר)

עוד אין לך תכלת? הנקלא ליד חזק זקן! סטנדרט!

0799-1000-65

זכרתם

לפני הרב. כי יש גמרא בכתובות (דף פ"ד ע"ב) שאומרת לפי תירוץ אחד שרבי טרפון היה רבו של רבי עקיבא, ואפילו הכי כתוב במעשה הזה רבי עקיבא ואחר כך רבי טרפון. וממה שהתוספות למדו את זה מהגדה של פסח, משמע שלא היה להם מקור אחר.

הגיע זמן קריאת שמע של ערבי

יב. "והיו מספרין ביציאת מצרים כל אותו הלילה (כל אותו הלילה - לשון זכר) עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם: רבותינו! הגיע זמן קריאת שמע של שחרית". כל כך היו מעוניינים בסיפור הזה, כאילו לא שמעו סיפור יציאת מצרים מעולם. מוסיפים עוד חידושים, עוד פירושים, עוד דיוקים. הרי מי שיקח את הפרשיות של יציאת מצרים, ויקח את כל מה שכתבו המפרשים, זה נורא! זה יס שאין לו סוף. בכל מכה ומכה יש הסברים ויש דיוקים, דברים מתוקים מדבש. תאמר: כתבו כבר במדרשים, שמות רבה ועוד, לא! תקרא עוד חידושים ועוד חידושים. עד שאמרו להם: "רבותינו! הגיע זמן ק"ש". העולם לא יודעים לקרוא נכון, קוראים: "באו תלמידיהם, ואמרו להם רבותינו". מי אמר? רבותינו אמרו לתלמידיהם? לא ככה! אלא "אמרו להם - נקודותיהם, רבותינו - סימן קריאה, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית". אתם לא רואים את העולם? השמש זרחה כבר, נו, תפסיקו ותגידו קריאת שמע¹⁰. אתה משתקע בדבר, ואתה שוכח את העולם כולו. זה מראה לך כמה התנאים אהבו לספר ביציאת מצרים, עד שהתלמידים ראו אותם ואמרו: רבי, מספיק. ועכשיו נעצור כי הגיע זמן קריאת שמע של ערבי...

10. היה מעשה בחכם אחד בג'רא שפרנסתו הייתה מהעתקת ספרים, והוא היה מגיה ספרים, הגיה אולי חמשים ספר, שמו **רבי מקיץ שלי**. היה צדיק וקדוש. **הרב עמאר שיחיה** מספר עליו הרבה, אמר עליו שהיה עניו גדול, סיפר שהוא היה בכפר שלומי, ופעם כתבו עליו שם: "הופיע הספר כרמי שלי להרה"ג...". והרב כעס, אמר: מה, אני הרה"ג? אני אדם פשוט!... **והוא העמיד תלמידים, ואבא אמר לי שהענין שלו היה זך ונקי**. אז החכם הזה היה אוהב לקרוא ספרים לתרגם אותם לערבית, ומזה היה מתפרנס. פעם בא אליו ספר שכתב סופר בשם קלמן שולמן, (הוא היה בוילנא, והוא למד פעם בקלויז של הגר"א. קלויז זה כמו כולל כזה, אחר כך נעשה סופר, והוא היה כנראה ירא שמים, כתב תולדות חכמי ישראל, יש לי את כל הכרכים, וכתב איזה ספר מתורגם מספר שכתב איזה סופר גוי בפאריז, תרגם אותו לעברית וקרא לו "מסתר פריד"), כל כך מצא חן בעיניו של הרב שהוא כתוב בעברית צחה של פעם, עברית תנכ"ית, לא כמו היום עברית משובשת כולה... בעברית של פעם לוקחים את המלים מהתנ"ך. יש כאלה משוגעים היום, שלא אומרים "זוכית מגדלת", אסור לכתוב את זה כי היא לא כתובה בתנ"ך. אז איך הם כותבים? "זוכית אשר האזוב אשר בקיר, תיראה שמה כארז אשר בלבנון..." לך תבין מה זה... "זוכית מגדלת" ככה כותבים בעברית. אבל הספר הזה היה רק בעברית תנכ"ית, מצא חן בעיניו, כל הלילה קרא וקרא, עד שהשמש חדרה לחלון, אז יש דבר כזה.

אדם יודע כל ספרי הקבלה, יודע כל הפלפולים, יודע כל החידושים, עליך לספר ביציאת מצרים לילד קטן. כמו שהרמב"ם כותב בהלכות חמץ ומצה (פ"ז מהלכות חמץ ומצה ה"ב), תיקח את הבן שלך ותאמר לו: בני, היינו עבדים במצרים כמו שהעבד הזה, הערבי הזה שנמצא בבית, או הפיליפיני או היפני, לא יודע מי, ככה עובד לנו. והיינו הרבה יותר גרוע מזה, למה? כי הפיליפיני אם תעשה לו משהו, יש לו זכויות. הוא הולך למשרד העבודה ואומר: קיפחו את זכותי, מגיע לי בית הבראה, מגיע לי ככה. אבל המצרי יעשה בעבדו מה שירצה. ועוד אלף שנה אחרי המצריים, בין העתיקה, המשכילה, המטומטמת, המפורסמת, והפרופסורית, כל הפילוסופים היו שם, עבד לא היה שוה כלום. מגיע העבד לגיל חמשים, אין פנסיה, הפנסיה שלו בגוב האריות... לוקחים אותו וזורקים אותו לשם. ככה בין, ככה ברומא, קל וחומר במצרים. לכן צריכים להודות לקב"ה שהציל אותנו, שפתח את העינים של העולם שידעו מה זו חירות, בן אדם הוא בן חורין, כל בן אדם יש לו חופש הבחירה, יש לו חירות, אתה לא יכול לכפות אותו. **לכן צריכים לספר ביציאת מצרים כפשוטה**. ככה אומר רבי שאול ממודז'ץ.

"וכל המרבה לספר"

י. **"וכל המרבה לספר"** לא תאמר חבל על הזמן, לא! **"הרי זה משובח"** - כמה שאתה מספר. לכן תמצא בהגדה כמה אריכות, היו יושבים תנאים ואומרים כמה מכות היו במצרים, שם היה עשר, ועל הים חמשים, וחבירו אומר לו: עשר? ארבעים, ועל הים מאתים. והשלישי אומר: ארבעים? לא נכון, חמשים. ועל הים מאתים וחמשים. ובא רבי עקיבא ואומר, לא די שזה חמשים, (וז דעתו של רבי עקיבא), אלא הוא אומר: בוא נספור את המעלות לאט לאט, **"כמה מעלות טובות למקום עלינו**, הוציאנו ממצרים, עשה בהם שפטים, הרג בכוריהם, עשה באלוהיהם... עד שפיתח את הדברים לחמש עשרה מעלות. מהר"ם שיף אומר (תענית דף ט"ע א'), כתוב: "והריקותי לכם ברכה עד בלי די" (מלאכי ג' י'). ואמרו חכמים (תענית שם) עד שיבלו שפתותיכם מלומר די. מה הכוונה? בליל פסח אומרים חמש עשרה פעמים **דיינו**. אבל לעתיד לבא, הקב"ה יתן כל כך ברכה, עד שנאמר "דיינו" ו"דיינו" ולא נגמור לעולם. "שיבלו שפתותיכם מלומר די" - אין סוף לדיינו. ביתניים יש לנו דינו עד גבול מסויים. "עד בלי די".

"שהיו מסובין בבני ברק"

יא. **"מעשה ברבי אליעזר, ורבי יהושע, ורבי עקיבא, ורבי אלעזר בן עזריה, ורבי טרפון שהיו מסובין בבני ברק"**. רבי אליעזר היה רבו של רבי עקיבא, ואיך רבי עקיבא היה מיסב על ידו, הרי אסור לתלמיד להסב על יד רבו? זו קושיא, ותירצו שהוא נתן לו רשות. עד היום אדם שנמצא אצל רבו בליל הסדר, יבקש רשות להסב. ולא דוקא אצל רבו, אלא גם אצל גדול הדור א"ע? שאינו רבו, אבל כל העולם לומדים ממנו הלכות, יבקש ממנו רשות⁹. ויש קושיא על רבי אליעזר, איך הוא היה בבני ברק? הרי במקום אחר במסכת סוכה (דף ז"ך ע"ב) הוא אומר: משבח אני את העצלנין שאינן יוצאים מבתיהם ברגל, כל הזמן יושבים בבית שלהם, והוא היה בלוד, אז איך כתוב שהוא היה בבני ברק? כנראה שהקושיא הזאת הניעה את אברבנאל לפירש פירוש מוזר. (וככה תרגמו בג'רא, וכבר הרב חיד"א (בספר שמחת הרגל) הקשה על הפירוש, וכולם הקשו עליו). אמר, מה זה "בני ברק"? כריות של משי שמבריקים! מסובים בכריות של משי. הרב חיד"א אומר, למה לפרש ככה? יש בני ברק שכתובה ביהושע (י"ט, מ"ה), כתובה בסנהדרין (דף ל"ב ע"ב) "אחר רבי עקיבא לבני ברק". למה אתה מפרש ככה? אבל כנראה התשובה היא שהוא פירש ככה כדי לתרץ את הקושיא הזאת. רבי אליעזר היה בלוד, הוא לא זז מהבית שלו, וכולם באו אליו. בג'רא תרגמו "בני ברק" - "במכאדד חריר". "מכאדד" זה מכידה - כריות, ו"חריר" זה משי. ככה תרגמו את זה. המעשה הזה לא מובא בשום מקום, לא בגמרא בבלי ולא ירושלמי ולא בתוספתא. תוספות הביאו אותו בעבודה זרה (דף מ"ה ע"א ד"ה אמו) מהגדה של פסח. מה הם רצו ללמוד ממנו? שלפעמים הגמרא מקדימה את שם התלמיד

האדמו"ר הזה היה לו קול נעים מאד, פעם (בשנת תר"פ ומשהו) הוא היה צריך לעבור ניתוח בוינה, והמנתח אמר לו שצריך להרדים אותו. אמר לו האדמו"ר שהוא לא יכול לעשות הרדמה. יש כאלה שנרדמים ולא קמים יותר. "וישנו שנת עולם ולא יקיצו" (ירמיה נ"א, ט"ז)... אמר לו הרופא: אז מה אני אעשה לך? אמר לו: **אני אשיר שיר ואתה תנחם**. והיה לו קול כל כך נעים, הוא שר שיר שאומרים האשכנזים ביום כיפור בנעילה "אזכרה אלקים ואהמיה, בראותי כל עיר על תלה בנויה, ועיר האלקים מושפלת עד שאול תחתיה, ואנו לי-ה ועינינו לי-ה". כל כך הייתה המנגינה יפה, עד שהוא לא הרגיש בכאבים של הניתוח, והפרופסור אמר: **כמעט הייתי מפסיק לנחם, מרוב היופי של המנגינה!**... יש חכם אחד בכפר גדעון שאמר לי שידעתי את המנגינה הזאת, שלח לי קלטת עם המנגינה הזאת, שמעתי אותה, אבל אין לי חוש למנגינה... מה לעשות?...
9. הערת המערכת: אחד המשתתפים אמר לרבנו שיש מפרשים "שהיו מסובין בבני ברק" לא מלשון הסיבה אלא מלשון שהיו יושבים סביב שלחן אחד, ולמעלה "הלילה הזה כולנו מסובין" הוא כפשוטו. ואמר לו רבנו שקשה לומר פירוש זה.

לקח את גזר הדין!

פדיון נפש

בט"ו בשבט תשס"ח בי יום חתונת הנשואים ביום
 אהל שמים אל הנשואים ואלהם אל
 אהיה, פדיון נשמות
 זה פדיון נשמות...

**בע"ה מידי יום עורכים פדיון נפש המסוגל לישועות
 על פי הסדר שתיקן מרן החיד"א ע"י רבני הישיבה שליט"א**

פדיון נפש כללי **פדיון נפש פרטי**

52 ש"ח לשם **160 ש"ח לשם**

08-6727523 **למסירת שעות התקשרו:**

(אפשר לשלוח הודעה, רז קווי, מענה 24 שעות)

אם בעמדת נדרים פלוס

השבוע מסר את השיעור הגאון הגדול מוה"ר רבי חננאל כהן שליט"א

ראש מוסדותינו הקדושים וראש ישיבת 'לכנימין אמר' - ברכיה

מנהג הבסיסה

א. שבוע טוב ומבורך וחודש טוב. **ברשות מורנו ראש הישיבה**, ה' ישלח לו רפואה שלמה, יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, אמן כן יהי רצון. **נאמר כמה דברים מהלכות ערב פסח שחל להיות בשבת**, זה דבר לא מצוי, ויש בו כמה הלכות מיוחדות, ונחזור עליהן כעת בעזרת ה'. רק לפני כן נדבר על המנהג שנוהגים ביהדות תוניסיה, וגם יהדות טריפולי-לוב, וחלק מאלג'יר, **שעושים בראש חודש ניסן "בסיסה"**. מה זה בסיסה? זה קמח שעורים, שופכים לתוכו שמן וגם שמנים סוכר, מכינים בצד גם תמרים, ולוקחים מפתח, מערבבים את הבליילה הזאת ואומרים (אני אומר את זה בתרגום לעברית) בערבוב של הבסיסה: **"בערבוב בבסיסה במפתח הפותח בלי מפתח, תרחם עלינו הפותח, ותפתח לנו את כל השערים, לטובה ולברכה"**. ככה נהגו ולא מוותרים על זה. יש משפחות שלא מכניסים אנשים זרים לבית בזמן שעושים את הבסיסה, אבל זה דמיונות. אפשר להכניס, ולומר **התפלה המיוחדת של הדבר הזה**. למה נוהגים לעשות את זה? כי בא' בניסן הוקם המשכן, וזכר לזה שהוקם המשכן, היו אוכלים את המאכל הזה שנקרא בסיסה. **בסיסה** מלשון **בסיס** - בסיס של המשכן. וגם היו שמנים בתוך הבליילה הזאת טבעות או דברים של זהב, זכר לזהב שהביאו למשכן. או מביאים קנדיל - נר מלא שמן, שמנים שם את הטבעות וכל מיני תכשיטים, ומדליקים את זה, **זכר להקמת המשכן**. ולמה מבקשים ביום הזה? כי זה יום גדול, הוא נטל עשר עטרות (שבת דף פ"ז ע"ב). וזה ראש חודש ניסן חודש האביב, אב ל"ב חדשים ועוד אחד מאן דאמר בו נברא העולם (עיין בריה"ד פ"א ע"א). **לכן מתפללים ומבקשים בו. הברכה על הבסיסה היא "בורא מיני מזונות"**. למה? כי זו **בליילה עבה**, ועל בליילה עבה מברכים בורא מיני מזונות. אם יש לנו קמח קלוי שעשו אותו בליילה עבה, מברכים עליו בורא מיני מזונות. ככה מרן כותב בסימן ר"ח (סעיף ב'), ואם זו **בליילה רכה**, מברכים עליה "שהכל נהיה בדברו". חלק עושים את הבסיסה בליילה רכה ושותים אותה כמו משקה, **על זה מברכים שהכל נהיה בדברו**. אבל הבסיסה הסטנדרטית שהרוב עושים, היא בליילה עבה. וכיון שזו בליילה עבה, היא כמו מאכל, ומברכים עליה בורא מיני מזונות, ואוכלים את זה עם התמרים. אם אתה אוכל כל דבר לבד, על הבסיסה מברכים "בורא מיני מזונות", ועל התמר מברכים "בורא פרי העץ". אבל אם אתה אוכל אותם ביחד, **כיון שמין דגן הוא העיקר, עושים את הכל בשביל הבסיסה, זה לא בא לדבק, אלא לאכול אותו, מברכים על זה "בורא מיני מזונות" בלבד**. זה לגבי המנהג של הבסיסה. בעזרת השם, שיהיו רק בשורות טובות לעם ישראל, ישועה לעם ישראל, "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל" (ר"ה דף י"א ע"א), במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

בדיקת חמץ כאשר ערב פסח חל בשבת

ב. נאמר כמה הלכות של ערב פסח שחל בשבת. יש כמה הבדלים בין השנה לשאר שנים. **ההבדל הראשון זה דין בדיקת חמץ**. "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ" (פסחים דף ב' ע"א). השנה אור לארבעה עשר חל בליל שבת, מי יקח נר או פנס בשבת ויעשה בדיקת חמץ? חס ושלום, אז בדיקת חמץ השנה היא ביום חמישי בלילה. בודקין את החמץ כמו כל הכללים לאור הנר. ואת החמץ שמשאירים ליום ששי או לליל לשבת ושבת בבוקר (נגיע לזה בהמשך). לשמור את זה בפניה מסודרת ושמורה, כדי שלא יתפזר בבית חלילה, ואז פסח יצטרך לבדוק את הבית עוד פעם מחמץ, אלא צריך להיזהר מאד בדבר הזה. למחרת, אם אדם משאיר חמץ לשבת, האם יעשה את הביטול והביעור? הוא יעשה את הביעור. למה? כי אמנם הוא אוכל חמץ בשבת, אבל **הביעור הוא על מה שהוא לא אוכל בשבת, וישרוף אותו בבוקר כרגיל**. ככה אומר מרן (ס' תמ"ד ס"ב) שעושים את זה כדי שלא להתבלבל בשאר שנים. אחר כך יגידו: שנה שעברה לא עשינו את הביעור למחרת הבדיקה בבוקר, אז אולי לא נעשה גם השנה. אדם עלול לטעות, לכן תבער את החמץ ביום ששי בבוקר. אבל לא שייך לבטל את החמץ, אם אני משאיר חמץ בבית. **אז את הביטול עושים בשבת**. אחרי שגמרנו לאכול את הסעודה, אם אכלת חמץ בסעודה שניה, עושים אחר כך את הביטול של החמץ. ואם אדם לא משאיר חמץ לשבת כמו שנסביר בהמשך, יעשה את הביטול כבר ביום ששי עם הביעור.

תענית בכורות כאשר ערב פסח חל בשבת

ג. **הבדל שני שיש השנה לשאר שנים, זה לגבי תענית בכורות**. כל שנה הבכורות

מתענים. לגבי בכורות נשים, יש בזה מחלוקת עיין מרן בשלחן ערוך (סימן תע"א). **יש עדות שנהגו שהבכורות מתענות גם כן**. וככה מובא בשמות רבה (פרשה י"ח אות ג') שהגזירה של הבכורות לא הייתה רק על הגברים, אלא גם על הנשים. **וככה נהגו בג'רבא, שהנשים הבכורות היו מתענות או באות לשמוע סיום**. ויש גם מנהג אחר, שאדם שיש לו בן בכור והוא ילד קטן, אז או שהאבא יתענה בשבילו, או שהוא ישמע את הסיום ויפטור אותו (עיין ברמ"א שם ס"ב). אבל השנה כיון שיש מחלוקת אם בכלל צריכים להתענות תענית בכורות. יש אומרים שמתענים ביום חמישי. והאגור כתב (ס' תשע"א) לא להתענות בכלל, ומרן מביא את זה שאין מתענים (שם) ביש אומרים בתרא, והרמ"א החמיר. אבל כיון שיש אומרים ויש אומרים הלכה כיש אומרים בתרא, ועיקר דין תענית בכורות הרמב"ם לא הזכיר את הדבר הזה. לכן אומר מרן הרב עובדיה (חזון עובדיה פסח א' עמ' רנ"ד) **שהשנה הזאת עדיף לעשות סיום**. אין הכי נמי, יום חמישי זה תענית בכורות, אז לעשות סיום מסכת ולשמוע. אבל נשים שנוהגות להתענות, **השנה לא צריכות**. למה? כי כל דין נשים בתענית בכורות, לדעת רוב הפוסקים הם פטורות, והשנה בגלל שזה נדחה, הן לא צריכות לשמוע. אותו דבר גם כן, המנהג שאבא שומע בשביל בנו שעדיין לא הגיע לגיל מצוות, **אומר מרן הרב עובדיה שלא צריך את זה**. למה? כיון שהחיוב עצמו של הדבר הזה זה מנהג, והשנה לדעת מרן זה דחוי, אז ממילא לא צריכים להחמיר בזה. אבל לשאר בכורות, כיון שאפשר בנקל לעשות סיום מסכת, שיעשו או ישמעו סיום. זה לא כמו פעם שהיו מתענים ממש, פעם לפני שנים, לא כולם היו עושים סיום מסכת, אלא היו מתענים ממש תענית בכורות. וזו כנראה הסיבה שנהגו בג'רבא שהיו מביאים אחרי "קדש" לפני הכרפס, מרק עם ביצה ובשר, מברכים "שהכל נהיה בדברו", ואחר כך "בורא נפשות". למה נהגו להביא את זה? כי **הבכור היה מתענה, והוא חייב לשבור את הצום שלו**. יתנו רק לבכור בלבד לאכול? אז נותנים לכולם. פעם היו מתענים, וחלק היו שומעים סיום. היום ברוך ה' כולם עושים סיום מסכת, באים לשמוע. אז **ביום חמישי, רבני בתי הכנסת או הגבאים ידאגו שיהיה סיום בבית הכנסת, כדי לפטור אחרים מהתענית**.

מלאכה אחר חצות ביום ששי ערב פסח

ד. **עוד הבדל יש לנו השנה יותר משאר שנים**. בערב פסח אחר חצות לא עושים מלאכה. יש בזה שני טעמים בראשונים. **דעת רש"י** (פסחים דף נ' ע"א) בשביל שיהיה האדם פנוי לצרכי החג, צרכי החג מרובים, **יש הרבה הכנות, אז לא עושים מלאכה**. אבל **דעת רוב הראשונים** וככה מבואר בירושלמי (ריש פרק מקום שנהגו), שהסיבה שלא עושים מלאכה אחרי חצות בערב פסח, **בגלל שיש קרבן פסח**. אתה מקריב קרבן ועושה עכשיו מלאכה? זה יום טוב שלך, לא עושים מלאכה כשאתה מקריב קרבן. אבל השנה הזאת, קרבן פסח שיהיה בעזרת ה' בבית המקדש שיבנה במהרה בימינו, יהיה ביום שבת, אז **ביום ששי השנה מותר לעשות מלאכה לפי רוב הפוסקים אחרי חצות**. לפי רש"י שסובר שצריך להכין צרכי החג, בשבת אי אפשר להכין צרכי החג, צריך להכין מערב שבת, אז גם השנה יש להימנע. אבל כיון שלרוב הפוסקים, וככה מבואר בירושלמי, הטעם הוא משום קרבן פסח, **אין בעיה לעשות מלאכה ביום ששי אחרי חצות**. רק צריך להפסיק ממנחה קטנה, כמו כל ערב שבת (עיין בסימן רנ"א ס"א).

איסור אכילת מצה בערב פסח

ה. **לגבי הדרך לעשות את הסעודות בשבת הזאת, וגם לגבי סעודה שלישית**. מה שאני אומר עכשיו זה בנוי על פי דברי מורנו ראש הישיבה בספרו ה' נסי (ח"ב פרק כ'), ועל פי דברי מרן הרב עובדיה (חזון פסח א' עמ' רס"ו) ועוד. נאמר את הדברים בקצרה, ונקדים כמה הקדמות. **דבר ראשון, ערב פסח אסור לאכול מצה**, כך אומר הירושלמי (פסחים פ"ה ה"א). למה? כל האוכל מצה בערב פסח, כאילו בא על כלתו בבית חמיו. כי כמו שכלה אסורה לבעלה עד שמברכים שבע ברכות, גם מצה היא כמו כלה, ובשביל לאכול אותה צריך לברך לפני כן שבע ברכות. כמוכן שלא מברכים על אכילת מצה שבע פעמים, אלא יש לנו שבע ברכות עד שאוכלים את המצה. יש לנו בקידוש בורא פרי הגפן, מקדש 11. אחותי הגדולה תיבדל לחיים טובים, עוד שהייתה ילדה סיפרה לי שהיא הייתה ישנה בבית של הסבא - מרן רבי רחמים חי חוית"ל ע"ה זצוק"ל, והיא הייתה עוד קטנה לפני גיל מצוות, בערב פסח הסבא היה מעיר אותה, ואומר לה: "יאי בינתי, קומי קומי, בואי לסיום". היה לוקח אותה לסיום שתשמע אותו, כי ככה נהגו בג'רבא.

ישראל והזמנים, ושהיינו, זה שלוש ברכות. ברכה רביעית על הכרפס, ברכה חמישית סוף ההגדה, ברכה ששית המוציא, והברכה השביעית, על אכילת מצה. (ועיין בה' נסי ח"א עמ' ק'). השנה יש לנו תשע ברכות. למה? כי עושים יקנה"ז, יש קידוש מיוחד השנה - יי קידוש נר הבדלה זמן, אז יש לנו גם כן ברכת מאורי האש, וברכת המבדיל בין קודש לקודש. אז הירושלמי אומר שאסור לאכול מצה בערב פסח. **ויש בזה שלוש דעות בראשונים.** יש אומרים שמהלילה כבר אסור לאכול מצה, ככה דעת הרמב"ן (במלחמות סוף פ"ג) והארחות חיים (הלכות חמץ ומצה אות ק"ד). דעת הר"ז"ה (כ"ב בשמו בארחות חיים) שהאיסור הוא מחצות היום, מזמן איסור חמץ אסור לאכול מצה. **ודעת רוב הראשונים שאסור לאכול מצה כל היום כולו.** בליל ערב פסח מותר לאכול מצה, בערב פסח עצמו, מהבוקר לא אוכלים מצה. וככה פסקו האחרונים (עיין בחזו"ע פסח א' עמ' כ"א) שבליל ערב פסח מותר לאכול מצה, רק ביום ערב פסח אסור לאכול מצה.

מצה שלא לשם מצוה ודין מבושלת ומטוגנת

ו. **הקדמה שניה,** שהמצה שאסור לאכול בערב פסח, זו דוקא מצה שיוצאים בה ידי חובת ליל הסדר, אבל מצה שלא יוצאים בה ידי חובה, מותר לאכול אותה בערב פסח. וגם בזה יש כמה שיטות. **אם אדם עשה מצה בערב פסח שלא לשם מצות מצה,** הרי כתוב "ושמרתם את המצות" (שמות י"ב, י"ז), ולמדו מזה (פסחים דף ל"ח ע"ב) שהמצה צריכה להיות לשמה, כל העסק שאני עושה במצות יהיה לשם מצת מצוה. אבל אם אדם לא עשה את השימור לשם מצה, מה הדין של המצות האלה? מותר לאכול אותם או אסור לאכול אותם? הרי יש למצה טעם כמו מצה רגילה. רק ההבדל הוא שזו מצה שיוצאים בה בפסח, כי עושים אותה לשם מצת מצוה. ואת המצה הזאת לא עושים אותה לשם מצת מצוה. הדין הזה הוא מחלוקת ראשונים. **מהר"ם חלאווה** פסחים (מט). כתב שאסור לאכול מצה כזאת, כי יש להם אותו טעם, אין לה הבדל. אבל דעת כמה ראשונים - **המאירי** (ריש פרק ערבי פסחים), **תוספות רי"ד** (פסחים דף צ"ט ע"ב), **פסקי ריא"ז** (שם), **רבנו מנוח** (סוף פ"ה מהל' חמץ ומצה) וכו' מדברי הרי"ב"ש (סימן תב) תלמיד הרא"ש **מהר"י מטויליטולא** בספרו מצוות זמניות (הלכות פסח שער ג), **רבנו אשר** הובא בספר **המנהיג** הלכות פסח (סימן ו) שבעה ראשונים שסוברים שאפילו שזה אותו טעם, אין לה בעיה לאכול, כיון שזו לא מצה שיוצאים בה בליל הסדר. מה שהירושלמי אומר שאסור לאכול מצה בערב פסח, זה דוקא מצה שיוצאים בה ידי חובה בליל הסדר. **אבל מצה שלא יוצאים בה ידי חובה אין בעיה לאכול.** ויש בזה גם מחלוקת אחרונים. דעת **מהרש"א** (פסחים דף צ"ט ע"ב) שאסור לאכול מצה כזאת. ומצד שני, הגאון **רבי אברהם אבוקארא** (בספרו כתב יד, שיהי רצון שנזכה להוציא אותו בקרוב) כותב שמותר. אם זו מצה שלא עשו אותה לשם מצת מצוה, מותר לאכול אותה. גם הגאון **רבי נסים הכהן** מתנוס (לארבי נסים הכהן של ג'רבה), בספרו על השלחן ערוך (ס' ת"ס) כתב שמותר לאכול מצות כאלה. למעשה, **יש למרן הרב עובדיה תשובה** בנושא הזה לגבי בסיסי צבא (ש"ת יח"ד ח"ג סי' כ"ו). עושים שם ניקיון כמה ימים לפני פסח, אי אפשר להשאיר אותם לאכול חמץ עד פסח, ואחר כך בפסח יהיה הכל כשר לפסח. זה לא שייך. יש שם מאות ואלפים. תנקה את הכול? לכן **מרן הרב עובדיה הציע הצעה, והסכים אתו הרב בצלאל ז'ולטי, שיעשו מצות מיוחדות שלא לשם מצת מצוה, ונסמך על הראשונים שהתירו לאכול את המצות האלה.** אבל אדם רגיל לא יאכל מצה כזאת. רק בסיסי צבא או בתי חולים שיש בעיה להשאיר את החמץ עד ערב פסח, אין להם לאכול משהו אחר, אז אומר הרב שיעשו את זה. אבל אדם בביתו לא יעשה את הדבר הזה. ויש לומר שעד כאן הפוסקים כמו מהר"ם חלאווה שסוברים שאפילו שלא עשו את המצה לשם מצת מצוה אסור לאכול אותה בערב פסח בגלל שזה אותו טעם, זה דוקא מצה שהיא אותו טעם, אבל אם היא מצה מטוגנת או מבושלת, הטעם שלה השתנה, זה לא אותו דבר, אין לזה טעם של מצה רגילה. במצות כאלה, אפשר שגם הם מודים שמותר לאכול אותם בערב פסח. ויש למרן הרב עובדיה תשובה ארוכה ביביע אומר (חלק ששי חא"ח סי' ט"ל) לגבי מצה מבושלת. הוא מביא שרוב האחרונים התירו לאכול מצה מבושלת או מטוגנת. אני זוכר כשהיינו ילדים, אמא ע"ה בערב פסח הייתה לוקחת מצות, מרטיבה אותם, שמה עליהם ביצה ומטוגנת אותם בשמן, ואת זה היינו אוכלים בערב פסח. אם היא עשתה ככה, ודאי שראתה ככה בבית אביה הגדול - **הסבא מרן רבי רחמים חי חויתה ע"ה.** כל מה שהיא הייתה עושה זה כמו שהיו עושים בבית של אבא שלה. אז הם נהגו להקל בדבר הזה. מצה כזאת מותר לאכול גם לפי מהר"ם חלאווה, למה? כי במצה כזאת לא יוצאים ידי חובה בפסח, וגם זה לא טעם של מצה רגילה. אז אומר **מרן הרב עובדיה שמותר לאכול מצה מבושלת בערב פסח.** הגאון **בית דוד** (ס' רמ"ז-רמ"ח) מסכים שמותר לאכול מצה מבושלת בערב פסח, אבל הוא אומר שזה דוקא כשישלת

אותה או טיגנת אותה לפני ערב פסח, אז פקע ממנה שם מצה, אבל אם בערב פסח אתה מטגן אותה, כבר חל עליה שם מצה, וחל עליה איסור. איך אתה רוצה להפקיע את האיסור של זה בבישול או טיגון? **ומרן הרב עובדיה מאריך שם להשיב על דבריו, והוא פוסק שגם אם טיגנו אותה בערב פסח מותר לאכול אותה.** אבל השנה גם הרב בית דוד יסכים להתיר. למה? כי השנה אנחנו מטגנים אותה ביום ששי, לפני ליל ארבעה עשר. אז גם לפי הרב בית דוד, מותר לאכול בערב פסח השנה מצה מבושלת או מטוגנת.

מה נאכל בסעודה הזו? פיתות או מצה מטוגנת

ז. עכשיו, נתקדם הלאה לגבי הדרך לעשות סעודות בשבת הזאת. יש פתרון אחד שהוא לכאורה הפשוט ביותר, אדם לא רוצה להסתבך בבישולים וטיגונים, אבל צריך להיזהר מחמץ. אז קודם כל, את כל הבישולים יבשל בכלים כשרים לפסח. ויבשל אוכל כשר לפסח, לא אוכל של חמץ, כמו שמרן כותב (סי' תמ"ד ס"א) שלא יעשה דייסא שנדבקת בסיר, כי אחר כך אסור לשטוף את הכלי בשבת כי אתה לא משתמש בכלי, וביום טוב זה חמץ, רק אחרי חול המועד. לכן אתה יכול לבשל בכלים הכשרים לפסח את הכל, למזוג את האוכל לכלים חד פעמיים. להשתמש בכלים חד פעמי, ואם הוא רוצה לכבד את השבת, שיעשה חד-פעמי מהודר ויפה לכבוד שבת, ולקנות לפני כן פיתות, כי הפיתות הן לא מתפוררות הרבה. ויאכלו בסעודה ראשונה ושניה פיתות, רק צריכים להיזהר בסעודה שניה לאכול אותה לפני סוף זמן אכילת חמץ וכן שזה לא יתפורר. וגם ישימו גיילון על המפה, שמיד אחרי שיגמרו לאכול, אוספים את הכל וזורקים לפח שבחוץ את הדברים. ואם יש פירורי לחם, מרן ראש הישיבה אומר (ה' נסי ח"ב עמ' ל"ו בהערה) לזרוק אותם באמבטיה, לפתוח את המים עד שיגמר ויתכלה הכל, וזה הביעור שלו. אבל לא כולם יכולים לעמוד בדבר הזה, ואם זו משפחה גדולה, להביא פיתות לכולם זה קצת קשה, במיוחד אם יש ילדים קטנים בבית עם החמץ, אז **מרן הרב עובדיה** (בספר חזון עובדיה) **אמר דרך אחרת, ומורנו הרב בספר ה' נסי** (ח"ג פ"ב) **הסכים אתו בדרך הזאת. והיא לטגן מצות בשמן, והרב אומר בה' נסי** שעדיף לטגן עם ציפוי של ביצה, או לבשל את המצות. אבל אם אדם יבשל את המצה, המצה תתפורר. אז מה לעשות? **הרב מציע שאחרי שבישלת את התבשיל, תוריד אותו כשהוא עוד כלי ראשון ותשקיע בו את המצות, עד שיקבלו מהטעם שמתבשלים שם, (כלי ראשון זה מבשל),** אחר כך יוציא אותם ויזהר שהמצות לא ישברו. גם בגלל שצריך מצה שלמה ללחם משנה, אבל לא רק בגלל זה, הרי ההלכה אומרת (סי' קס"ח ס"ה) **שאם אדם טיגן או בישל פחות מכזית לחם, ברכתו הופכת להיות בורא מיני מזונות.** אז אם המצה תישבר, ויהיו שם חתיכות פחות מכזית, זה לא יעזור לי, אני רוצה לברך המוציא, לא בורא מיני מזונות. אז צריך לטגן אותם ולשמור עליהם שהם יהיו שלמות, או לפחות שישאר לי חצי מצה שלם, והשאר שישבר, ככה זה יחשב המוציא.

כזית בנפח ולא במשקל

ח. למה חצי מצה? כי הרב כתב בחזון עובדיה שהולכים אחרי הנפח (בשו"ת סוף סי' כ"ח בהערה). זה העיקר. וגם מורנו הרב בברכת ה' (ח"ב פ"א ה"ז) הביא את הענין שכל המשקלות של חכמים הולכים אחרי הנפח, וגם הרב בהגדה בה' נסי (ח"ב חלק השו"ת סי' מ"ג-מ"ה) כותב שהעיקר הוא שהולכים אחרי הנפח. ומי שיגיד לכאורה איך הולכים אחרי הנפח, הרי דעת מרן הרב עובדיה שלא הולכים אחרי הנפח, זה לא נכון. הרי מרן הרב עובדיה חלק על הבן איש חי לגבי שיעור חלה. הבן איש חי אמר (ש"א פרשת צו אות י"ט) ששיעור חלה הוא גדול מאד, כשתי קילו וחצי, ומרן הרב עובדיה אמר (שו"ת יח"ד ח"ד סי' נ"ה) ששיעור חלה הוא קילו וחמש מאות ששים. מאיפה בא המרחק הזה? הבן איש חי מדד מ"ג ביצים וחומש על פי המשקל, אבל הרב עובדיה אומר לפי הנפח, אינו דומה נפח של קמח לנפח של מים, לכן צריך להוריד שליש, ולכן יצא לו ככה. אז מדין שיעור חלה מבואר להדיא שהולכים אחרי הנפח וכמו שכתב להדיא בשו"ת חזון עובדיה הנז'. וראש הישיבה בדק כמה זה שיעור נפח כזית במצה. מצה שלנו מכונה שהיא 30 גרם, יש בה לפחות - אם לא יותר - שני כזיתות. ומורנו הרב בברכת ה' רוצה לומר שבמצה אחת יש בה כמעט שלש כזיתות, אבל הרב אומר בס' ה' נסי לפחות שני כזיתות יש בה. נמצא שגם אם טיגנת חצי מצה או בישלת חצי מצה, עדיין יש בזה כזית.

כמה מצות לאכול בסעודות השבת?

ט. עכשיו, אם אתה אוכל את המצות האלה בלילה וביום, דעת מורנו הרב בספר ה' נסי (ח"ב פרק כ' הלכה י"ב) שצריך לאכול שיעור קביעות סעודה. אומנם מדברי מרן החזון עובדיה משמע שאין צריך שיעור קביעות סעודה ומספיק לאכול כביצה אבל אפשר לפי שהרב היה אוכל מצות רכות שברכתם כל

השנה המוציא או לפי הנשמע שדעת הרב נוטה באמת לברך על מצה ברכת המוציא גם בימות השנה וכתב בשו"ת יחו"ד שברכתה מזונו רק ליישב המנהג ובשבת זו שרבים לא אוכלים חמץ סמך על עיקר הדין וצ"ע עוד. כמה זה שיעור קביעות סעודה במצות? אם אדם אכל שתיים וחצי מצות, זה כבר שיעור קביעות סעודה, צריך ליטול ידים, לברך על נטילת ידים והמוציא ובסוף ברכת המזון. לכן העצה שאומר לנו הרב היא, **שאדם בליל שבת וביום שבת יאכל שתיים וחצי מצות, ולא מצות רגילות, אלא מצות מבושלות או מטוגנות, ואז עשית סעודת שבת כהלכתה.** בלי הבלגן של החמץ, בלי לפחד אם נפלו פירורים או לא נפלו פירורים, ויש אנשים שיש להם "נרוזים"... על כל פירור, יהפכו את כל הבית. אל תיכנס לדבר הזה בכלל, אלא תיקח לך מצות מטוגנות או מבושלות, תאכל שיעור של שתיים וחצי מצות, ואז מברכים המוציא וברכת המזון. **אבל בסעודה שלישית לא צריכים לאכול שתיים וחצי מצות, אלא מצה אחת מספיק. למה? כיון שבסעודה שלישית כבר הגיע זמן איסור חמץ, אין לי מה לאכול רק מצה,** "כי לחמו הוא" (ויקרא כ"ב, ד'), המצות זה הלחם שלנו, "הא לחמא עניא", בסעודה שלישית מספיק לאכול מצה אחת, והוא הדין אם אוכל סעודה שניה אחר זמן אכילת חמץ שמספיק לאכול מצה אחת זו הדרך הטובה ביותר שהרב ממליץ עליה. **היה מי שרצה להציע שיעשו את העצה הראשונה שאמרתי,** לעשות בפיתות ולהזהר שלא יתפוררו. דהיינו עושים המוציא על הפיתה, אוכלים כביצה, מרימים את הכל, ואז מביאים את האוכל, וככה נפטרים מהבעיה של החמץ ופירורים והכל. אבל האמת היא שההצעה הזאת לא כל כך מושלמת. למה? כי מי שעושה סעודות שבת (דהיינו ראשונה, ושנייה לפני ארבע שעות) בפיתות, הוא צריך שהפיתה תישאר על השולחן עד סוף הסעודה. למה? כיוון שאמר רב פפא (ברכות דף מ"א ע"ב) דברים שבאים לאחר הסעודה, מברכים לפנייהם ולאחריהם. והתוספות כתבו (ד"ה הלכתא) שבימינו אין סילוק שולחן, ולכן לא מברכים על דברים שבאים בתוך הסעודה. אבל האחרונים כתבו, וככה כותב מורנו הרב בברכת ה' (בנח"פ פרק י' הלכה י"ב), שאם מפנים את המפה, הרי רגילים היום לשים ניילון על השולחן כי רוצים שהשולחן יהיה נקי, **אם מפנים את הכל ואחר כך מביאים פירות. הסילוק הזה שהעברת את הכל, זה נקרא סילוק שולחן, ואז צריך לברך על מה שאתה אוכל לפני ואחרי.** ויש דברים שיש בהם מחלוקת פוסקים. האם הסילוק מחייב את הברכה או לא? לכן הרב אומר, וככה כותב גם הבן איש חי בפרשת נשא (הלכה י'), שאלה שעושים סעודות גדולות בשבתות חתן, יושבים לפעמים זמן ארוך ואז מנקים, מביאים פירות ועוד פעם מנקים, יושבים כמה שעות, אומר הבן איש חי **שישאירו את הלחם עד סוף הסעודה.** כי אם הם יקחו את הלחם, זה נחשב סילוק, ואז יצטרכו לברך עוד פעם מחדש לפני ואחרי. **לכן מי שנוהג לעשות את הסעודה של ליל שבת או שבת בבוקר לפני סוף זמן אכילת חמץ בפיתות, צריך להקפיד שהפיתה תישאר לפחות עד סוף הסעודה ורק אחר כך לפנות אותה,** לפני כן לא לפנות. ושמעתי שיש נוהגים שאחר שאוכלים את הפיתה מברכים ברכת המזון ומסלקים את כל הפירורים ופורסים מפה חדשה ואחר כך מגישים את האוכל ומברכים לפני ואחרי ואין בזה גורם ברכה שאינה צריכה שלצורך מצוה מותר לגרום כדי להמנע מאיסור חמץ וגם להרבות בברכות בשבת עיין בברכת ה' (נח"פ פרק א' הלכה ו') ובזה נתקן מה שהעירונו. **אבל העצה שממליצים עליה מרן זצ"ל ויבדל לחיים טובים מורנו הרב, היא לקחת מצות מטוגנות או מבושלות,** אתה יודע שהבית שלך ביום ששי כבר נקי מהחמץ, בלי פחד שהילדים יקחו ויחטפו. ובמיוחד בפסח שבאים הנכדים והילדים הקטנים. ככה אתה "שקט ושאנן מפחד חמץ" (ע"פ משלי א', ל"ג).

סעודה שלישית בשבת זו

י. **ולגבי סעודה שלישית בשבת הזאת, יש בזה ארבע דעות בראשונים.** דעת המאירי (בפסחים דף י"ג ע"א) ורבי יונתן מלוניל (בפסחים שם) **שסוברים שבשבת הזאת אין חיוב באכילת סעודה שלישית.** למה? כי אי אפשר לאכול לחם. ומצה לא אוכלים, לכן לא חייבו. אבל לעומתם **למעלה משלושים ראשונים סוברים שיש חיוב לאכול סעודה שלישית בשבת הזאת,** קבצתים כעמיר גורנה בספרי הקטן שו"ת מגדל חננאל ח"א (סימן י) יעש"ב. אלא שנחלקו איך עושים את הסעודה שלישית. **דעת רבי אליעזר ממץ** (בספר יראים סי' ש"ג) לקום מוקדם בבוקר, תתפלל בנץ, ואת סעודת שבת תחלק לשניים. דהיינו, אדם עושה קידוש, המוציא, אוכל כביצה, עושה מים אחרונים וברכת המזון, ואחר כך עוד פעם יעשה המוציא וברכת המזון. ככה יעשה סעודה שלישית לפני ארבע שעות. ודעת בה"ג (בהלכות שבת) שזה אפשרי. כעין מה שכתב הרא"ש (כלל כ"ב סי' ד'), והביא אותו הטור בהלכות שבת (סימן רצ"א) לגבי סעודה שלישית. בשבתות חתן בחורף הזמן קצר, לא יספיקו לעשות סעודה שלישית. אומר

הרא"ש, אדם באמצע הסעודה, יעשה מים אחרונים, יברך ברכת המזון, יטול עוד פעם ידיים, יעשה המוציא וברכת המזון, וככה ירוח סעודה שלישית. אלא שהרא"ש דיבר אחרי חצות היום, וכאן זה לפני חצות ולפני ארבע שעות, אבל בה"ג סובר שאפשר לעשות ככה. **יש דעה שלישית שהיא דעת רבנו אפרים** (כ"ב בשמו בעל העיטור דף קכ"א ע"ב) וכל"כ בספר מעשה רוקח (סימן לח) **ועוד כמה ראשונים, שמותר לאכול מצה בערב פסח שחל להיות בשבת.** ופרשו כן בירושלמי. והשיטה הרביעית שהיא הכי מקובלת, וככה באמת הסכמת רוב הראשונים, **לפי מה שאני ספרתי - ואולי יש יותר - שמונה עשר ראשונים סוברים ככה, לעשות סעודה שלישית במצה עשירה,** עיין בספה"ק הנזכר. וזה על פי רבנו תם (הובא ברא"ש פרק ערבי פסחים אות א'). הוא היה נוהג לעשות סעודה שלישית במצה עשירה. למה? כי לא יוצאים בה ידי חובה בליל הסדר. ומצה עשירה לאו דווקא, אתה יכול לקחת גם מצה מבושלת או מטוגנת ולעשות בזה סעודה שלישית. הרמ"א כותב (סי' תמ"ד ס"א) "במדינותינו לא אוכלים מצה עשירה, לכן עושים אותה במיני תרגימא". גם בהלכות סעודה שלישית, הרמ"א כתב שעושים סעודה שלישית במיני תרגימא. אבל לדעת מרן (סי' רצ"א ס"ה) צריך פת. אז כאן שאי אפשר פת, תעשה מצה עשירה, וצריך לאכול שיעור קביעות סעודה. אבל אתה לא יודע איזה כשרות יש למצה עשירה, אתה צריך לחפש הכשר טוב, **לכן תעשה מצה מבושלת או מטוגנת, ותצא בה ידי חובה.** [ואז גם לא צריך לאכול שיעור קביעות סעודה]. בזהו הקדוש כתוב (פרשת אמור דף צ"ה ע"א) **שסעודה שלישית בשבת של ערב פסח שחל להיות בשבת "אידחייא" - היא נדחית.** למה? כי צריך שיהיה אדם תאב לסעודה של פסח, וגם אין לנו פת לאכול. אז רבי שמעון היה עושה אותה בדברי תורה. לכאורה מבואר מדברי הזהר שלא צריך לעשות סעודה שלישית בשבת הזאת, תאכל פירות או דגים. אבל דעת הרבה מגדולי האחרונים שגם הולכים לפי הקבלה ולפי הזהר, והם ידעו את הזהר הזה, שצריך לעשות סעודה שלישית. רבי חיים פלאג'י שהיה מקובל גדול, כותב (שו"ת לב חיים ח"ב סי' פ"ח) שעושים סעודה שלישית במצה עשירה וכך היה נוהג מר זקני הגאון חקרי לב, ועמיתו בתורה בעל שרשי הים - רבי יצחק דמאיו. גאוני עולם, והם היו נוהגים לאכול סעודה שלישית במצה עשירה¹². גם הגאון רבי חיים הכהן בעל טור ברקת, שהיה מקובל עצום, והיה תלמידו של רבי חיים ויטאל, (אחר כך הלך לדמשק), כותב בספרו (סי' תמ"ד) שצריכים להזהר מאד מסעודה שלישית זו, לא להפסיד אותה, ולעשות אותה במצה עשירה. ודאי שידע את דברי הזהר, הוא היה מקובל עצום. גם הגאון רבי דוד משרקי בעל רביד הזהב, מביא את טור ברקת ואומר (סי' ט"ל) שהעיקר הוא שעושים סעודה שלישית במצה עשירה, לא כמו דברי הזהר. תלמידו מהר"י צלאח (פעולת צדיק ח"ג סי' קע"ד) האריך לפרש את הזהר בכמה פנים, שיכול להיות שאפשר לעשות סעודה שלישית גם לפי הזהר. וסיים שחובה לעשות סעודה שלישית גם לפי הקבלה, וסהדא רבה, רבי חיים הכהן בעל טור ברקת שאומר לעשות סעודה שלישית. גם בספר חמדת ימים (יש מפקפקים עליו) כתב (פסח סוף פ"ג): יזהר מאד לעשות סעודה שלישית בשבת זו במצה עשירה. גם בעל השל"ה הקדוש הביא את הזהר, ולמרות זאת הוא כותב לעשות סעודה שלישית (עיין בשל"ה מסכת שבת פרק תורה אור אות ל"ד ומסכת פסחים פרק נד מצוה אות ט"ו). גם החיד"א הביא את הזהר, הוא גם מקובל, והוא כותב לעשות סעודה שלישית במצה עשירה (ברכ"י סי' תמ"ד). וככה היה המנהג לעשות סעודה שלישית במצה עשירה. וגם לא כולם יכולים לבשל או לטגן, אז היו קשיים. וצריך לאכול שיעור קביעות סעודה. ואפשר לאכול בבית בעצות שהזכרתי שאמרו רבותינו, לעשות במצה מטוגנת או מבושלת, זה אפשרי מאד. ואפשר שפעם שהיו מבשלים על גבי גחלים וכירה היה קשה לטגן או לבשל כמות גדולה של מצות והטירחה גדולה עד מאוד ולכן לא נהגו כן, אבל עכשיו אכשור דרי יש כירים של גז או חשמל ויש כלים טובים, פחות טירחה לעשות כן. ויכול להיות שהזהר עצמו שכתב שסעודה שלישית אודחיא ולא הזכיר מצה עשירה או מבושלת? בגלל שיש דעת רבן גמליאל שמצה עשירה זה חמץ, בפסחים (נ"ו) חכמים אמרו שמותר לאכול אותה, אבל רבן גמליאל אומר שזה חמץ. ומצאנו גם כן שרבי מאיר סובר שבמצה מבושלת יוצאים בה ידי חובת הפסח עיין פסחים (מא). וכן תניא בירושלמי פסחים (פ"ג הל' א) אז יכול להיות שרבי שמעון בר יוחאי - שהוא שר בית הזהר - סובר כמו רבן גמליאל במצה עשירה שהיא חמץ, וסובר גם כמו רבי מאיר שבמצה מבושלת יוצאים בה ידי חובה, וה"ה מטוגנת לכן לא

12. ולכן זה קצת פלא על בנו, הגאון רבי יצחק פלאג'י ביפה ללב, (סימן תמד) שכתב וזאת: אני נוהג כמו הזהר בשבת של ערב פסח. אני לא מקיים סעודה שלישית. והוא לא הזכיר מאביו כלום. יכול להיות שלא הזכיר מפני הכבוד, אבל ודאי שהוא ידע שאביו נוהג ככה, לא שכה, וגם הספרים נדפסו בחיי אביו, והוא ראה אותם, זה מעניין.

היה לו פתרון. אז הוא אמר שהוא עושה בדברי תורה. אבל אין הכי נמי אחרי שהשלחן ערוך פסק כמו חכמים בדין מצה עשירה ולא כמו רבי מאיר במצה מבושלת הנז', ממילא אפשר לעשות סעודה שלישית במצות כאלה - מצה עשירה או מבושלת - להלכה ולמעשה.

ביאור דברי רש"י

יא. יש בנושא זה רש"י מעניין מאד במסכת פסחים שרציתי לקרוא לכם אותו, שם כתוב (דף י"ג ע"א) לגבי ארבעה עשר שחל להיות בשבת, מבערים את הכל מלפני השבת, ושורפים תרומות טמאות, ומשיירים מן התרומות הטהורות מזון שתי סעודות, כדי לאכול עד ארבע שעות. ורש"י כתב: "מזון שתי סעודות ולא שלוש". לא משאירים לשלוש סעודות. למה? כי יש שלוש סעודות בשבת, ערבית שחרית ומנחה. ובערב פסח אסור לאכול מן המנחה ולמעלה (דף צ"ט ע"ב). ע"כ. ולכאורה כוונתו שמשאירים רק שתי סעודות, אבל לסעודת שלישית לא משאירים, כי אסור לאכול מן המנחה ולמעלה. אז מזה רצו לדייק, **שלכאורה רש"י סובר שלא עושים סעודה שלישית. אבל מי שמתבונן, רואה שדברי רש"י קשים מאד.** למה? כי אנחנו יודעים שמה שאסור לאכול בערב פסח מן המנחה ולמעלה, זו מנחה קטנה. ככה הסכמת רוב הראשונים בפסחים (צט: וקז:). ע"ש. אמנם הר"ן שם (קז:) סובר שהאיסור ממנחה גדולה, אבל כתב בדעת רש"י שהאיסור ממנחה קטנה דהיינו משעה עשירית אסור לאכול, כדי שיכנס לליל הסדר כשהוא תאב. וזמן סעודת שלישית, זה מזמן מנחה גדולה, אז אפשר לאכול כבר אז. אסור לאכול ממנחה קטנה ולמעלה, אבל אם לא הגיע זמן מנחה קטנה, עדיין אפשר לאכול. אבל השאלה יותר קשה, למה רש"י לא אומר בפשטות שאחרי שעה רביעית אסור לאכול חמץ, לכן לא ישאיר שלוש סעודות, אלא רק שתי סעודות - ראשונה ושניה - שעדיין מותר לאכול בלילה, בליל שבת מותר לאכול חמץ, ועד שעה רביעית מותר לאכול חמץ. סעודה שלישית שזה מזמן מנחה גדולה, אסור לאכול חמץ. למה רש"י לא אומר את זה? **באמת החתם סופר כותב** (בפסחים שם), **שכבר צווחו על רש"י הזה קמאי דקמאי**, הוא ניסה למצוא לו פיתרון חריף ומפולפל, אבל עדיין יש קושיא על דבריו. (עיי' בקובץ יען שמואל חלק כ"ב סי' ל"ו ובספרי מגדל חננאל ח"א סימן י' בהערה). **רבי שלמה קלוגר** (בח"י ש"ע שלו סי' תמ"ד) **אומר גם כזה תירוץ חריף**, כיוון שהזמן קצר אני לא אומר אותו. החתם סופר בחידושו על השולחן ערוך (סימן תמ"ד), אמר שצריך לומר שני דברים, או שרש"י סובר שזמן סעודה שלישית, זה מזמן מנחה קטנה, ולא לפני כן, ולכן מן המנחה ולמעלה אסור לאכול, ואז אי אפשר לאכול סעודה שלישית. או נאמר שרש"י סובר שרבי אלעזר בן ברתותא שאמר את זה, סובר שמה שאסור לאכול בערב פסח זה לא ממנחה קטנה, אלא ממנחה גדולה אסור לאכול. אחרת אי אפשר להבין את רש"י. אבל גם ההנחות האלה הן קצת קשות. למה? כי בספר האורה של רש"י (הלכות שבת סי' נ"ה) מבואר שאפשר לאכול סעודה שלישית אחרי חצות היום, ובשעת הדחק אפילו לפני חצות היום. ולגבי זמן איסור אכילה בערב פסח, הר"ן כותב בשם רש"י שמה שאסור לאכול בערב פסח זה זמן מנחה קטנה, לא מנחה גדולה. אז עדיין, אם נדחוק שדעתו של רבי אלעזר בן ברתותא אחרת, זה דוחק. **לעניות דעתי חשבתי להסביר ברש"י ככה.** רש"י כתב, "מזון שתי סעודות ולא שלוש, שכל שלוש סעודות לשבת, ערבית שחרית ומנחה. וערב פסח אסור לאכול מן המנחה ולמעלה", זה לא מדבר על האיסור לאכול בערב פסח, אלא זה מדבר על איסור אכילת חמץ. ומה שאמר "מן המנחה ולמעלה", זה מדבר על מנחה גדולה אחרי חצות היום, ומה שכתב ומן המנחה ולמעלה ולא משעה רביעית או חצות, לפי שחוזר אדסמין דסעודות שבת הם ערבית שחרית ומנחה. ומנחה ולמעלה, היינו מזמן מנחה גדולה שהוא סעודה שלישית ומחצות היום כבר אסור לאכול חמץ, אז איך אפשר לאכול את הסעודה השלישית בלחם? זה מה שהוא בא להגיד. אבל אין הכי נמי אם יש

לך אפשרות לקיים סעודה שלישית, תקיים. לכן אמר רבי אלעזר בן ברתותא אל תשאיר חמץ בסעודה השלישית. אבל אם אתה יכול לקיים אותה במצה מבושלת, מטוגנת, מצה עשירה, למה לא? תקיים אותה. **ואחרי זמן חיפשתי ומצאתי בפרחי כהונה של הסבא, שאמר בדיוק כדבר הזה.** וכעין זה ראיתי לה' יד דוד שם שכתב בקצרה וז"ל: כוונת רש"י לומר כיון שזמן סעודה שלישית הוא מן המנחה ולמעלה ואז אסור לאכול חמץ בערב פסח. עכ"ל ע"ש. ולכן באמת סעודה שלישית נוהגת בשבת הזאת, **והעצה היעוצה שהמליצו עליה כמו שאמרתי, לטגן או לבשל מצות שהן שלמות, סעודה ראשונה ושניה לאכול שתיים וחצי מצות שיהיה המוציא וברכת המזון, ואם אדם יאכל סעודה שניה אחרי שעה רביעית, הוא לא יצטרך לאכול שתיים וחצי מצות. כי כבר אסור לאכול חמץ, אז הוא יוכל לאכול מצה אחת וזהו, יש בזה שיעור כביצה.** יאכל אותה ויוצא בזה ידי חובה. ראיתי בצרור החיים (סוף עניין הגעלה), שכתב שהרשב"א היה אוכל מיני תרגימא בסעודה שלישית בערב פסח, ולא אמר את הרעיון הזה. אבל הרשב"א סובר (בשבת דף ק"ז ע"ב) שבכל שבת יוצאים במיני תרגימא. אז הוא לא צריך להגיע למצה עשירה, מה שהצריך רבנו תם מצה עשירה לצאת בה ידי חובת סעודת שלישית, זה מכיון שהוא סובר, שלא יוצאים במיני תרגימא בסעודה שלישית. אבל הרשב"א סובר שיוצאים במיני תרגימא, אמר שסעודה שלישית יעשה אותה במיני תרגימא. אבל הוא לא בא לומר לך שאם אתה עושה דבר כזה זה אסור. אלא זה לשיטתו שבמיני תרגימא יוצאים בזה ידי חובה.

להבדל מן הגויים

יב. נאמר משהו בעניין פסח. כשאומרים "והיא שעמדה", מגביהים את הכוס ואומרים "והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו וכו' והקב"ה מצילנו מידם". גם עכשיו שקמים עלינו לכלותינו ממש, שאיבי ישראל רוצים להשמיד להרוג ולאבד, מה שראינו בשמחת תורה בשנה שעברה, אבל ה' מצילנו מידם, ולכן עכשיו צריך כמה שיותר לחזק את כוח התורה. עד עכשיו - עד ראש חודש ניסן - בישיבות למדו תורה, למדו הרבה וזה כוח חזק, זה נותן כוח שהחייילים בגבולות יכולים לעמוד על המשמר ולהילחם, זה שומר על עם ישראל. אבל עכשיו כשיצאנו לבין הזמנים, צריך שלא חלילה יהיה רפיין, צריך עוד יותר להתחזק ולהרבות בתורה, שיהיה בעזרת ה' הצלחה לעם ישראל, הצלחה לחיילי ישראל, שלא יפקד מהם איש, ויהיו מעוטרים בעטרת ניצחון וכל השבויים יחזרו לביתם חיים בריאים ושלמים, אז הקב"ה מצילנו מידם, מאדום ומאשור וכו', יש כמה ראיות לדבר הזה, אבל לא נאריך בזה. אז מגביהים את הכוס ואומרים "והיא שעמדה לאבותינו". למה מגביהים את הכוס? **הסבא ע"ה** (בהגדה של פסח שלו מגיד דבריו ליעקב) **אומר דבר נפלא מאד.** צריך לדעת שחז"ל עשו לנו סייגים וגדרים להפריד בינינו לבין הגויים, הם לא עשו את זה סתם, חז"ל לא רצו להכביד עלינו בייסורים חלילה, אלא אם לא הסייגים והגדרים שהם עשו לנו, חס ושלום עם ישראל היה מתבולל עם הגויים. אחד מהסייגים, זה ביטול הגויים, לא אוכלים בשולי גויים, למה? מחשש חתנות. וכן יין שנגע בו הגוי, לא שותים אותו, זה יין נסך. למה? זה הבדלה ביניהם. אם שותים אתם, אחרי ששותים את היין, האדם ככה מעורפל ויוכל להימשך אחרי הגויים¹³. כל ההבדלים

המשך בעמוד 10 <

13. הגאון רבי חיים מאדאר ע"ה רבה הראשי של תוניסיה, פעם אחת בא אליו הקאדי שהיה הוויזיר - שר הדתות שם, ואמר לו: אתם היהודים מבזים אותנו! אמר לו: למה? אמר לו: יין שנגע בו מוסלמי אתם לא שותים, ואילו אם נפל יתוש לתוך היין, אתם מוציאים את היתוש ושותים? מה, אנחנו יותר גרועים מהיתושים? אז הוא ענה לו תשובה יפה, אבל זו תשובה שמתאימה למוסלמי... כי המוסלמים לא שותים יין. אמר לו: אתה יודע למה אנחנו לא שותים את היין של הגוי המוסלמי? הרי אסור לכם לשותות יין. וכשהמוסלמי הזה נגע ביין, הוא מבזה את הדת שלו, יין שביזו בו את הדת, אנחנו לא שותים אותו... שופכים אותו. וככה הוא יצא ממנו לחיים טובים ולשלום. אז זה הוא אמר בשבילו, אבל באמת המטרה היא להרחיק ולעשות

נרצו לתרום
בדמי תרומות
למסגרת "מזון ואורח חיים"
ידי יעקב (נרצו)
בתי מדרש
סוף ימין פתח 1667 12345
קוד מזהר: 33345
או בטלפון:
085-676-3536

סניף החדש
תוכנית "אורח חיים"
שליחת אדונים - 2024 חסיד
ידי יעקב (נרצו) בתי מדרש "מזון ואורח חיים"

מרכז אישיות מנוון ראש הישיבה שליט"א
כל התורים 2024 ישיבה ומעלה
יתברך מפי מו"ר ראש הישיבה שליט"א בעת רצון

לבורא עולם יש מספיק מקום גם לישועה שאתה ממתינ לה!

האם שפחה נקראה בשם זה?
לאחרונה זה היה לעולם
האם שפחה באיפה נאמר?
אולי האם שפחה באיפה נאמר?
האם שפחה באיפה נאמר?
האם שפחה באיפה נאמר?
האם שפחה באיפה נאמר?
האם שפחה באיפה נאמר?

מני לישועה שלך!

תפוס עבודה!

הקבלן שפחה (א) סק
(ב) 1000000 ש"ח
א"י שפחה שפחה
א"י שפחה שפחה
א"י שפחה שפחה
א"י שפחה שפחה
א"י שפחה שפחה
א"י שפחה שפחה

החגן שבאדאט כאלה שפחה
אם אדאט אדאט אדאט
אדאט אדאט אדאט
אדאט אדאט אדאט
אדאט אדאט אדאט
אדאט אדאט אדאט
אדאט אדאט אדאט
אדאט אדאט אדאט

החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה

החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה

החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה
החגן שפחה שפחה

ממתינ להשתדלות שלך!

שמור לבשורה שלך!

מנפה לך!

מניעה עבור הברכה שלך!

דברי מרז שליט"א

מתוך השיעור השבועי לסיקור מצה תשפ"ג

עכשיו יש לנו שתי דקות לדבר על קופת
החסד "תמכין דאורייתא". יש שלשה רבנים
שמופקדים על כך, שלשה תלמידי חכמים
גדולים - הרב דוד עידאן ראש הכולל, הרב
יעקב כהן והרב אליהו מאדאר.
שלושתם עושים את החלוקה לאברכים. יש
שם 900 נפשות כל אחד ואחד יתן בעין יפה.
ומי שיתן למעלה מ-720 ש"ח
יקבל ברכה מיוחדת.
ואני ראיתי בנסיון, מי
שנותן - מכפיל את כספו, פי
שניים ופי עשרה.

אבל מי שהוא לא נותן והוא מתקמצן - מן
השמים יתקמצנו לו.

מי שיתרום לצדקה לעניים
לחג הפסח הקב"ה משלם לו
כל טוב, משלם לו ויתן לו
הכל.

כל אחד מכם חלים הלילה שיהיה
רושטילד, או יהיה ביל-גייטס... אז מי שיתן
לתורה - התורה משלמת ונותנת.
720 זה כמנין חסד כפול עשר, ובזכות זה
הקב"ה ישלם לו ויכפיל את שכר.

ניתן לערום בדרכים הבאות:

בטלפון: 055-676-3536

או בעמודות 'קהילות' ברחבי הארץ (59441)

או בהעברה בנקאית: לסקירות 'תמכין דאורייתא' ידך יעקב (ע"ד)

בנק דיסקונט סניף 139 ברח 2355 | 1667 | קוד מוסר: 38365

התרומה מוכרת לפי סעיף 46

קופת החסד
תמכין דאורייתא
שע"י כולל אברכים - כסא רחמים

בראשות הבאנדים

הרב דוד עידאן, הרב יעקב כהן והרב אליהו מאדאר שליט"א

מצות ברכיה

"מצות חבורה"

תחת השגחתו המדוקדקת של מורנו ורבנו
הגאון רבי חננאל כהן שליט"א
מהדורה מוגבלת | כל הקודם זוכה

להזמנות חייגו 9105*

האלה באים בשביל זה. אומר הפסוק "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה" (עובדיה א', ח"י), עם ישראל נמשלו לאש, והגויים צוררי ישראל נמשלו למים

גדר וסייג בינינו ובין הגויים.

המשך מעמוד 7 <

- "אזי עבר על נפשנו המים הזידונים" (תהלים קכ"ד ה'), אלו שונאי ישראל. בדרך כלל, המים מכבים את האש, אבל יש אופן שהאש מנצחת את המים. אם תיקח קדרה, תשים בתוכה הרבה מים, ותדליק מתחתיה אש, האש מאדה את המים, ומנצחת אותם. למה? כי יש הפרדה. אבל אם אין הפרדה, המים מכבים את האש. **אם יש הפרדה, האש מנצחת את המים. לכן אלו הגבולות שחז"ל שמו לנו, זו הפרדה, ועל ידי זה אף אחד לא יוכל על עם ישראל.** ולכן מגביהים את הכוס ואומרים "והיא שעמדה לאבותינו ולנו", מה זה "והיא שעמדה"? הוא מסביר על דרך הדרוש (הפשט שזו ההבטחה שה' הבטיח), "והיא" - הגדר הזה שאנחנו לא שותים יין של גוים, **היא שעמדה לאבותינו ולנו.** למה? כי אם חלילה היו שותים יין של נכרים, היו מתבוללים ביניהם, "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם" (תהלים ק"ו, ל"ה). אומר הסבא ע"ה: תתבונן, היהודי הישן כביכול, אלה שהיו בגטאות, ברובעים של היהודים, שקיבלו מכות על זה שהם יהודים. ומצד שני, יהודים אחרים שהיו אולי מודרניים, משכילים, מתחדשים, שהורידו את כל המחיצות. **מה קרה לבסוף? מי נשאר? אלה היהודים ששמרו על היהדות, מסרו נפש על היהדות, מסרו נפש על הגדרים ועל הסייגים שרבותינו עשו לנו, הם שנשארו.** אבל איפה שהורידו את הסייגים, התבוללו אחר כך ונכחדו. סיפר פעם הרב הראשי לישראל ורבה של תל אביב, הרב ישראל מאיר לאו, שהיה בית כנסת של רפורמים, טמפל רפורמי בארה"ב, והוא היה ותיק מאד, והנה רצו לחגוג מאה שנה להיווסדו. רצו לעשות איזו מסיבה, ולהביא גם כן כמה מהצאצאים של המייסדים שיבואו למסיבה. אומר הרב, בדקו, **ולא מצאו אפילו צאצא אחד!** לא שהם מתו, אלא כולם נהיו גויים. אחרי מאה שנה לא נשאר יהודי אחד! **זה מה שקורה כשמורידים את המחיצות.** הגאון רבי צבי ברלין ע"ה, היה אב בית דין ברלין (יש לו הגהות בסוף הש"ס. הרב חיד"א משבח אותו. אבל הבן שלו יצאו חכמי ישראל נגדו. זה בעל בשמים ראש - כזבי הראש...), **והוא היה צדיק גדול.** בהתחלה הוא היה רב העיר הלברשטט, אחר כך עבר להיות רב העיר לונדון, ואחר כך נהיה רב העיר ברלין. ובעיר הלברשטט באותו זמן כולם היו יראים ושלמים. אחר כך עבר לעיר לונדון שהייתה עיר גדולה, והיו שם אנשים רבים. ואחר זמן הוא החליט לעזוב את לונדון ולעבור לברלין. כאשר הוא עזב את לונדון, שאלו אותו: כבוד הרב, למה אתה עוזב את העיר לונדון? יש הרבה עוברים ושבים בעיר הזאת. אז הוא אמר להם: **עוברים אני רואה, שבים אני לא רואה... לכן אני עוזב את העיר.** כאשר הגיע לברלין, בהתחלה עבד קשה, אבל אחרי שקמה תקופת ההשכלה והרפורמה, מנדלסון וחבריו ואז כל חלקה טובה הכחידו, הוא רצה לעזוב גם את העיר ברלין. והנה כשהוא רצה לעזוב, והודיע לראשי הקהל שהוא עוזב את הרבנות, הוא כבר לא יכול, הוא מתקן והם הורסים. אמרו לו: כבוד הרב, למה אתה עוזב אותנו? אמר להם, אני אספר לכם סיפור: כשהייתי רב בעיר הלברשטט, ראיתי אדם אחד לא מוכר לי, הולך עם קסקט, והוא עצוב.

דועה נאמן

אגרות ומכתבים ממרן ראש הישיבה שליט"א

על הלהיטות בדורנו למצוא היתרים

בס"ד, בני ברק, יום אדר"ח כסליו התשנ"ב
ידידנו ויקירנו הרה"ג ר' שאול חדאד שליט"א,
רב מושב גבעולים, הנגב, שלום וברכה!

בשבת הערב לערוך "ביעור חמץ" למכתבים שהצטברו לעשרות על שלחני, מצאתי מכתב כת"ר מיום עש"ק בחקוטי התשנ"א ובו שאלה לענין היתרים בשבת וכו', ואני רואה את עצמי חייב לענות עליה, מאחר שלא גיליתי דעתי בזה בדפוס רק למקורבים מפני כבוד התורה והרבנות המחולל בעוה"ר. אחד ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם הוא "ואינו שמח בהוראה", ור"ל שאינו שמח בהוראה של היתר אם נזדמן לו או נאלץ להתיר משהו כהוראת שעה (דסתם הוראה פ' לקולא, כדמוכח בכתובות דף ז' ע"א). וזה ההפך הגמור מטבע רבני הדור, כי על כל קולא ירוצו לפרסם בעתונות וכיצא למצוא חן בעיני החילוניים, ובחומרות יתביישו. מי פוסק היום על אשה "מורדת"? אם לא מפתח הבג"צ יסתתרו? מדוע הרב... מפרסם בידיעות אחרונות את ההיתר לנכה-רגלים לנסוע בכסא גלגלים עם בטריות בשבת, ומאימתי נעשה העתון המשוקץ הנ"ל במה לפסקי הלכות? מדוע כל מילי דחסידותא הנעימים והנאהבים של הבא"ח שמשכו בשעתם רבבות בני אדם בעבותות אהבה, נהפכו לאברכי דורנו לחומרות כבדות מנשוא? מה הלחץ להתיר לאשה ששכחה להפסיק בטהרה לפני השקיעה שתסמוך על ס"ס בתוך י"ג דקות ומחצה, ומה אסון יקרה ח"ו אם תדחה לעוד יום? ומה יהיה אם יקום איזה אברך ויסמוך על אותו ס"ס עד י"ח דקות ומחצה בשעה שהשמים זרועים כוכבים? והיתר שעון אלקטרוני, לא גרר אחריו טלטול מאוורר ורדיאטור ופנס וכדומה? ובכלל, כל היתר שעון שבת לא גרר אחריו בחו"ל פתיחת רדיו וטלוויזיה ע"י שעון שבת?

מה הלחץ לחפש היתרים בסיטונות ולמוכרן בריש גלי. והפלא הוא שהחילוניים אינם מסתפקים, ואומרים הבה. ולא עוד אלא שאומרים "רבני דורנו מחמירים יותר מדאי" (כאשר שמעתי בעצמי). הזכרת היתר סיגירות ביו"ט. על ההיתר הזה כתב הקרב"ן בשעתו שהוא ע"פ ש"ס היצר הרע. ולא רצו חכמי הדור לשמוע לו. וכיום ברור שההיתר פורח באויר, שאין הסיגירות אוקל נפש אלא אוכלים את הנפש ב"מ, וכיון שהותר הותר ומי יכול למחות. השימוש בחשמל של יהודים בא"י בשבת, יש לו סמוכין דאורייתא מדין השוחט לחולה בשבת שמותר לבריא, והוא דבר שכמעט א"א לעמוד בו. וכן היתר השמטה ע"י מכירה נעשה בידי גאונים וצדיקים מפני הלחץ זה הדחק. אך כשאין לחץ ולא דוחק ומטרת הרב המתיר רק לפרסם ולהודיע - ראוי שאני מתיר ומיקל, כאן מקור הסכנה. וכל אדם ששכלו זך ודעתו ישרה, ימצא תמיד את הכלל מתי יש לברוח מן הפרצה ומתי ההיתר גופו מצוה. וכמו שקרה להנוב"י שהתיר גילוח בחוה"מ בתנאים מסוימים, והחט"ס ביאר טעמו למה התיר ועל מה פירסם את ההיתר. ואכמ"ל.

אני מקווה שהמצב הגשמי והרוחני משתפר והולך בעה"ו, ומאחל לך שתעלה מעלה מעלה, וכל מעשיך יהיו לש"ש לשם ה' לבדו, וסוף הכבוד מבני אדם להגיע ולבוא בס"ד.

נאמן"ן ס"ט

1. ועיין במבוא למשנה ברורה איש מצליח ח"ג באריכות. ונדפס ג"כ בשו"ת בית נאמן ח"ב (תא"ח סי' ח"י).

הרבה עבודה, אני מעביר את האנשים על דתם, אל תפריע לי... והנה כאשר הגעתי לברלין, בהתחלה היה בסדר. אבל בשנים האחרונות, יום אחד עברתי בדרך, ואני רואה באיזה בית קפה אדם מוכר. עברתי שם, והוא הוא קורא לי: כבוד הרב, בוא שבו, נפטר קצת. נכנסתי, שאלתי אותו, מי אתה? אמר לי: **כבוד הרב, שכחת אותי? אני יצר הרע!** אמרתי לו: אז למה אתה לא עובד? מה אתה יושב במקום שלך בשקט? יש לך זמן לדבר אתי? בלונדון לא רצית, פה אתה מדבר אתי? והוא אמר לי: **כבוד הרב, פה אני לא צריך לעבוד. הרפורמים עושים לי את העבודה... אני יושב בשקט. בוא נדבר...** אמר להם: איך אתם

שאלתי אותו: מה יש לך? למה אתה עצוב? אמר לי: אני עצוב. אמרתי לו: מי אתה? אמר לי: אני יצר הרע. אמרתי לו: אתה היצר הרע? ולמה אתה עצוב? אמר לי: **אני רואה בעיר שלך, כולם יראי שמים, כולם מתפללים, קובעים עיתים לתורה, תלמידי חכמים. איך אני לא אהיה עצוב? כמה שאני מנסה להכשיל, אני לא מצליח.** אמרתי לו: **אני מברך אותך שתמיד תהיה עצוב ולא תצליח...** עברתי אחר כך לעיר לונדון, יום אחד אני רואה אדם שהוא מוכר לי, והוא רץ. עצרתי אותו ואמרתי לו: אתה מוכר לי! אמר לי: הרב, אין לי זמן. אמרתי לו: אתה מוכר לי מהלברשטט, ראיתי אותך פעם. אמר לי: אין לי זמן, פה יש לי

בית הכנסת "בית רחמים" רחוב הרב אנוחצירא 20 ב"ב ע"ש מרן מו"ר גאון עוזנר רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל זיע"א

יום ראשון א' בניסן ימסור שיעור פתיחה:

מוה"ר ראש הכולל הגאון רבי דוד עידאן שליט"א
ראש אב"ד ובית החוראה משפס וצדק - כסא רחמים

**שעות
הלימוד
8:30
-
11:30**

יום שלישי ג' בניסן ימסור שיעור:
הגאון רבי יעקב כהן שליט"א
ראש כולל מקודת אלעזר - אלעד

יום שני ב' בניסן ימסור שיעור:
הגאון רבי אליהו בנימין מאדאר שליט"א
רב בישיבתנו הקדושה - כסא רחמים

יום חמישי ה' בניסן ימסור שיעור:
מוה"ר הגאון רבי חננאל כהן שליט"א
ראש ישיבת לבנימין אור ומסודות חבנות רחמים

יום רביעי ד' בניסן ימסור שיעור:
הגאון רבי שמואל עידאן שליט"א
רמ"ב בישיבתנו הקדושה - לבנימין אור

יום ראשון ו' בניסן ימסור שיעור:
הגאון רבי יצחק עידאן שליט"א
ראש כולל אורי וישעי - ב"ב

יום שישי ו' בניסן ימסור שיעור:
הגאון רבי עובדיה גינתי שליט"א
מ"צ בעזריאל ב"ב

יום שלישי י' בניסן ימסור שיעור:
הגאון רבי מנחם שטיק שליט"א
השיעור לעצב בני ר' אריה שטיק ע"ה שנלבש ביום זה.

יום שני ט' בניסן ימסור שיעור:
הגאון רבי יוסף פריץ שליט"א
מ"צ בבית החוראה משפס וצדק - כסא רחמים

יום חמישי י"ב בניסן ימסור שיעור:
הגאון הרב שליט"א

יום רביעי י"א בניסן ימסור שיעור:
הגאון רבי משה רפאל חוראר שליט"א
רמ"ב בישיבתנו הקדושה - כסא רחמים

השיעורים בשעה 10:30

הלימוד

מיום ראשון א' ניסן עד יום חמישי י"ב ניסן.
ובימי חוה"מ מיום שני ט"ו ניסן עד יום שישי כ' ניסן.

לפרטים ותרומות:
0527-130-552

ישיבת "עמל התורה" ע"ש:

הרה"צ רבי שמואל ורבי מיכאל עידאן וגשותיהם ע"ה
מין מופה"ד רבנו עובדיה יוסף ע"ה
אשת חבר הרבנית אסתר חיה לוייה מאזח ע"ה
מוה"ר הגאון מופת השקדנים רבי משה לוי ע"ה

בקטגוריות, אביי חפש את המלמד הכי טוב שילמד אותו תורה. המלמד הזה היה מלמד ששה ילדים בלבד, הוא לא לקח הרבה תלמידים כדי שיוכל לחנך את התלמידים כהגון. בצורה פרטנית ומשקעת, שיוכל להחזיר בהם הרבה תורה ויראת שמים, כאלו כל אחד הוא בן יחיד שלו. המצב של האב לא היה משפך בלשון המעטה, בקשי היה להם כדי לחיות. האב היה עובד בבניית תנורי חמים, והאם הייתה עקרת בית. מה שהרוויח היה בקשי מספיק לאלל, אבל בכל זאת הוא היה מקמץ מפתח ומשלם למלמד.

אם אין קמח אין תורה

שבוע אחד לא היה לאביו כסף למלמד. כשהגיע השבוע השני, שוב הכסף לא הגיע ליעדו. לאחר שהדבר חזר על עצמו בשבוע השלישי והרביעי, פנה המלמד אל הילד וקב דוד ואמר לו: "תגיד לאבִיךָ שְׁאֵם הוּא לֹא יִשְׁלֵם לִי אֶתֶּה לֹא תוּכֵל ללמֵד אֲצִיל וְיֹתֵר. הֲרִי זֶה הַפְּרָסָה שֶׁלִּי, אִם אֶחָד לֹא מִשְׁלֵם זֶה קֶשֶׁה לִי מְאֹד. מִלְכָּד זֶה, הִרְבָּה אֲנִישִׁים רֹצִים ללֵמֵד אֶתֶּה, אֲבָל אֵינִי לֹא מִקְבֵּל אוֹתָם כִּי אֵינִי לֹא מִלְמֵד יוֹתֵר מִשְׁפָּה תְּלִמִּידִים. כְּאִשֶּׁר אֶתֶּה לֹא מִשְׁלֵם, אֲנִי מִפְסִיד כֶּסֶף וְגַם תְּלִמִּידִים אֲחֵרִים מִפְסִידִים. הַמִּתְחִיל חֹדֶשׁ, אֲבָל לֹא אוֹכֵל הַלְּהִמְתִּין יוֹתֵר מִזֶּה, אִם אֲבִיר רוֹצֵה שְׁתִּמְשִׁיךְ ללֵמֵד, שִׁישְׁלֵם."

בְּרָגִלִים כּוֹשְׁלוֹת הוּא בָּא וְסָפַר לְאָבִיו אֶת הַדְּבָרִים. אָמַר לוֹ אָבִיו: "תִּגִּיד לְמֶלֶךְ שֶׁלֹּא יֵדָאג, אֲנִי אָבִי לוֹ אֶת הַמִּשְׁכָּנִת שֶׁלוֹ הַשְּׁבוּעָה" שְׁבוּעַת חֶלֶף וְהָאֵב עֵדִין לֹא שָׁלֵם. שׁוּב פָּנָה אֵלָיו הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לוֹ: "אַתָּה לֹא יָכוֹל לְבֹא יוֹתֵר לְתַלְמוּד תּוֹרָה בְּלִי שְׂאתָה מֵבִיא אֶת הַכֶּסֶף".

הילד חזר לביתו וספר זאת לאביו. אביו אמר לו: "אתה צודק, לא הצלחתי לזהבא. אבל תגיד למלמד שאני אעבוד ואשלים לו בעוד יומים". למחרת אמר זאת למלמד, ובקצת יום לאחר מכן הגיע אביו, שלם את הכסף במלואו ובנוסף גם כסף לשבועים קדימה. הילד שמח, סוף סוף יוכל לשבת ללמד בלי הפרעה.

מסירות נפש

כְּאִשֶּׁר חָזַר בְּאוֹתוֹ יוֹם הַבִּיתָּה, הִרְגִּישׁ שְׂמֵשֶׁהוּ חֹסֵר בְּבֵית, וַיֵּשׁ קֵר מִזֶּזֶר. נִגַּשׁ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר: "אָמָּא, אֲנִי מֵרְגִישׁ מִשֶּׁהוּ מִשְׁנֵה בְּבֵית, מֵה קֶרֶה? מֵה הַשְׁתַּנָּה?". הַשִּׁיבָה לֹא אָמַר: "אָבָּא הִיָּה צָרִיךְ לְשֹׁלֵם לְמַלְמֵד וְלֹא הִיָּה לֹא מֵאִיפֹה לְשֹׁלֵם, גַּם עֵבֻדָּה לֹא הִיָּתָה לוֹ. בְּרֹךְ ה', מְשִׁמִּים אָבָּא מֵצֵא עֵבֻדָּה, בִּקְשׁוּ מִמֶּנּוּ לְכָבוֹת תַּנּוּר, הִבְעִינָה הִיא שְׂלֹא הִיָּה לוֹ חֲמֹר לְכָבוֹת אֶת הַתַּנּוּר. צָרִיךְ כֶּסֶף בְּשִׁבִּיל הַחֲמֹר. אֵתָּה יוֹדֵעַ מֵה אָבָּא עֲשֵׂה? פָּרַק אֶת הַתַּנּוּר שְׁלֵנוּ, וּמֵהחֲמֹר הִזָּה הוּא בָּנָה אֶת הַתַּנּוּר לְאוֹתָהּ מִשְׁפָּחָה. כִּכָּה הִיָּה לוֹ כֶּסֶף לְשֹׁלֵם לְמַלְמֵד שֶׁלֹּא! נָכוֹן, עֲקִשְׁיִי קֵר בְּבֵית, אֲבֵל הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא מִחֲמַמֵּת אוֹתוֹנוּ.

מְסִירוֹת נֶפֶשׁ שֶׁל יְהוּדִי. הוּא הַעֲדִיף לְהִשָּׁאֵר בְּכִפּוּר אֵימִים, לְוֹתֵר עַל הַחַמִּימוֹת וּלְסַבֵּל קוֹר, וְהִכָּל רַק בְּשִׁבִּיל שִׂיּוּכָל לִלְמַד תּוֹרָה.

מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי

סיסים הרידב"ז את ספורו ואמר: "הנה, היום באתי לצאת מהבית לבית הכנסת, ואיתי את השלג ואמרת לי לעצמי: 'אני אדם זקן. יש שלג בחוץ, כמה מעלות מתחת לאפס, אסור לי לצאת לבית הכנסת שלא אחלה חלילה, אתפלל בבית'. אבל אז נזכרתי, היום הוא יום האזכרה של אבא! יעלה על הדעת שדוקא היום אני אתפלל בבית?! אבא ותר על החם בבית במצב של קר הרבה יותר גדול, העקר שואני אוכל למד תורה! אסור לי לוותר על תפלה בבית הכנסת, בפרט ביום פטירתו! מיד התחזקתי והלכתי לבית הכנסת.

“עֲשִׂינוּ אֵי בֹכָה, אִי עֲלֵתָה בְּלִי בְּכָל מַחֲשָׁבָה לְוֹתֵר עַל הַיִּכָּה לְבֵית הַכֶּסֶּת בַּיּוֹם הַיָּאֵר צִיט שֶׁל אָבָא, הִרִי אִם הוּא לֹא הִיָּה עוֹשֶׂה מִסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּשִׁבְלֵי שְׂאֵלְמֵד וְתוֹרָה אֲצֵל אוֹתוֹ מְלֻמֵּד וְלֹא הִיָּה מִשְׁלֵם לוֹ, מָה הִיָּיתָ עוֹשֶׂה הַיּוֹם? הִיָּיתָ יוֹצֵא עֵם הָאָרֶץ? רַק בְּזִכּוֹת מִסִּירוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁלּוֹ הִגַּעְתָּ לִמָּה שֶׁהִגַּעְתָּ! לָכֵן אֵי בֹכָה.”

זֶה מָה שְׂאֵמְרוּ, הַזְהָרֵב בְּנֵי עֲנִיִּים שֶׁמָּהֵם תֵּצֵא תוֹרָה, הֵם רֹאִים בְּבֵית דְּגָמָא לְמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ שֶׁל הוֹרִיָּהם הַחֲפָצִים שֶׁלִּידְרֵיהֶם תִּלְמוֹד תוֹרָה, כְּשֶׁהֵיִלֵּד רֹאֵה אֵת זֶה, אֲהַבֵּת הַתּוֹרָה נִכְסֵת לוֹ בְּעֲצוּמֹת.

חטא התלמיד?

מורי ורבי הגאון הצדיק רבי ינון חורי ע"ה בנו של האדמו"ר רבי חיים חורי זצ"ל, היה צדיק יסוד עולם, קדוש קדשים, זכה להיות ממלמדיו המובהקים של מר יקני הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן ע"ה. במשך שנים למד הרב בישיבה בעיר גאס שבטונסיה.

הַגָּאון הַצַּדִּיק רַבִּי שִׁמְעוֹן חִירָאֲרִי ע"ה סֵפֶר, שֶׁבְּהִיּוֹתוֹ בְּגֶאֱבָס לָמַד בִּישִׁיבָה יַחַד עִם הַצַּדִּיק רַבִּי יִנּוֹן זצ"ל, וּבְאַחַד הַהֶסְפָּדִים עַל רַבִּי יִנּוֹן סֵפֶר רַבִּי שִׁמְעוֹן עַל דֶּרֶךְ הַחֲנוּךְ שָׁלוֹ.

בְּדֶרֶךְ כָּל־כָּאֲשֶׁר תִּלְמִיד מְפָרֵיז בְּשִׁעוּר, עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה שְׂאִינוֹ הַגּוֹן, גּוֹעֲרִים בּוֹ. אֲצֵל הָרֵב זֶה לֹא הִיָּה כִּי, כָּאֲשֶׁר הָיוּ אוֹמְרִים לָרֵב עַל בַּחוּר שֶׁעָשָׂה מַעֲשֶׂה לֹא טוֹב, הָרֵב הָיָה קוֹרֵא לוֹ, וְכִשְׁבַּחְחוּר הָיָה מְגִיעַ בַּפֶּחַד וּבַחֲרָה, הָיָה אוֹמֵר לוֹ: "אֲנִי הָרֵב שֶׁלָּךְ, אִם עָשִׂיתָ דָּבָר לֹא טוֹב זֶה בְּאִשְׁתִּי שֶׁלֹּא חֲנֻכָּתִי אוֹתָךְ מִסְפִּיק, אֲנִי גַם כֵּן אֲשֶׁם בְּזָה, לָכֵן שִׁנִּינוּ צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. מַעֲשֶׂה מִה שְׂאִנִּי עוֹשֶׂה". סִיּוֹם הָרֵב, וּמִיד הַחֵל בְּאִמְרֵית תַּחֲנוּן, אֲשַׁמְנֶה בְּגִדְנִי... בַּדְּמוּת שְׁלִישׁ, וְיַחַד אֲתָנוּ גַם הַבַּחוּר, סִיּוֹם הָרֵב אֵיךְ אֵיךְ אֵל דִּבְרֵיו וְאָמַר: "כִּי הִיתָה דֶּרֶךְ הָרֵב בַּחֲנוּךְ. הַבַּחוּרִים שֶׁהִתְחַנְּנוּ בְּדֶרֶךְ כָּאֵל, לְעוֹלָם דָּאֵת חֲזוֹנוֹ עַל מַעֲשִׂיהֶם".

אם אדם יקריב את עצמו ואת מצו בשביל ה' שלו, הוא יזכה ויהיה הם ובניהם, תלמידי חכמים ויראי שמים. יהי רצון שבקרוב ממש נזכה לגאולה השלמה, בביאת משיח צדקנו ובבנין בית מקדשנו במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

**מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות
הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א
ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה**

חנוך במסירות

ערך הרב דוד נחום הלוי שליט"א
(מתוך הספר החדש "שמחת התורה" חומש ויקרא)
ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר (ויקרא א', א').

התחלת הלמוד

אֲמָרוּ בְּרֹבֵתֵינוּ (זהו ויקרא ד' ע"ב): "ויקרא" - אֵלֶּיךָ זְעִירָא. נוֹהֲגִים הַתְּחִיל לִלְמַד אֶת הַיְלָדִים הַקְּטָנִים חֲמֵשׁ וְיִקְרָא, וְאִפְשָׁר לְהַסְבִּיר שֶׁמִּטַּעַם זֶה הָאֹת אֵלֶּיךָ נִכְתָּב זְעִירָא. וּמִדּוּעַ דּוֹקָא הָאֹת אֵלֶּיךָ? כִּיּוֹן שֶׁהִיא מַלְשׁוֹן "וּאֵלֶּיךָ חִכְמָה" (איוב ל"ג, ל"ג), לְשׁוֹן לִמּוּד.

חמש ויקרא הוא לא קל, הוא מורכב מקרובות וסמא וטהרה, אם כן מדוע התינוקות מתחילים ללמוד מחמש ויקרא? היה עדיף להתחיל מחמש בראשית שהוא יותר קל ומתאים לילדים. עם הרבה ספורים המושכים את הלב, עם הבסיס של האמונה בה? אלא אומרים רבותינו (פסיקתא רבתי פרשה ט"ז) אות (ז'): יבואו טהורים והתעסקו בטהרה. כיון שחמש ויקרא עוסק בהלכות טהרה ובהלכות קרנות המטהרות את נפש האדם, לכן התינוקות של בית רבן שגם הם טהורים בלי חטאים, יבואו ולמדו עניני טהרה.

מפני מה אתה בוכה?

הַגָּאוֹן הֵרִיד־בִּי רַבִּי יַעֲקֹב דָּוִד בֶּן זָאב וְצֶ"ל, הָיָה הָרֵב הָרָאשִׁי שֶׁל הָעִיר "סְלוֹצְק" שְׁבִילֵיט. וְאַחֵר כִּף עָלָה לָאֵרֶץ וְהָיָה רֵב בְּעִיר צֶפֶת. יוֹם אֶחָד בְּזִמְנֹתָיו הִגִּיעַ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּצֶפֶת, וְהָיָה יוֹם מִשְׁלֵם מָאָד. הָרֵב הָיָה זָקֵן מְפֹלֵג, וּבִכֵּל זֹאת הִגִּיעַ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ כְּדִי לְהַתְפַּלֵּל.

לְאַחֵר הַתְּפִלָּה, פְּתָאוֹם פָּרַץ הָרֵב בְּכִי. שָׁאֵלוּ אוֹתוֹ מִתְּפִלָּה בֵּית הַכֶּנֶסֶת: "רַבֵּנוּ, מִדּוּעַ אֶתָּה בּוֹכָה? מַה קָּרָה? אוֹלֵי אֲתָה צָרִיק עֲזָרָה?" אָמַר לָהֶם: "בְּרוּךְ ה' הִכָּל בִּסְדָּר, אֲבָל אֲסַפֵּר לָכֶם עַל מַה בְּכִיתִי."

[illegible]

מימרא דה' בסעדתכם, ויגן בעדכם, ויפרוס סוכת שלומו עליכם, ויטע ביינינו וביניכם אהבה ואחוה שלום ורעות. ויסלק מתוככם קנאה ושנאה ותחרות, וישבור עול הגוים ועול הגלות מעל צוארנו ומעל צואריכם, ויקיים בכם הכתוב "וסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם" (דברים א', י"א), לרפואה שלמה, ולבשורות טובות, לפרנסה טובה ומזומנת, לזיווגים הגונים לבנים ולבנות, לגאולה קרובה, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

אשרי איש ירא את ה' במצוותיו חפץ מאד, המרחם על כל בריותיו הוא יחוס ויחמול על נפש המנוח, צדיק ועניו, **רבי אלטר בן פליה מברכה לבית סעדון**, רוח ה' תניחנו בגן עדן, הוא וכל בני ישראל השוכבים עמו, בכלל הרחמים והסליחות, וכן יהי רצון ונאמר אמן. תהיה נשמתו צרורה בצרור החיים.

רוצים שאני לא אעזוב את העיר? לכן בעזרת ה' נתחזק בתורה ובמצוות, ויתקיים בנו "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל". חודש טוב לכולם, ושתיהם ישועה גדולה לעם ישראל, אמן כן יהי רצון.

מי שבירך אבותינו הקדושים, הוא יברך את מורנו ראש הישיבה רבי מאיר נסים בן כמסאנה, א-ל נא רפא נא לו, א-ל נא רפא נא לו, שהקב"ה יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, וימשיך להנהיגנו עד ביאת המשיח ועד בכלל, אמן כן יהי רצון. וישלח רפואה שלמה לכל הפצועים, אמן כן יהי רצון. ויברך את כל הקהל הקדוש הזה, הם ותלמידיהם וכל אשר להם, מלכא דעלמא יברך יתכון, וישמע בקל צלותכון, תתפרקון ותשתזבון מכל צרא ועקתא, ויהא ויזכה יתכון.

"על שלושה דברים העולם עומד..."

תורה

הקדשת יום לימוד
בבין הזמנים
בכלל בתי המדרש
ש 1200

חסד

הלבשת בני תורה
אברכים ובחורי
ישיבות
תרומה ע"ס
1000 ש
והזכות היא שלך!!!

כאלל / אומרים
באלל בתי האברכים!

חידה

שם בשמו וכך דנוהו

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ר' שמואל עידאן שליט"א

גליון
404

הלכה נאמנה

מהלכות ערב פסח שחל בשבת

[פאן הביא מרן רבנו שליט"א מספר חזון עובדיה - פסח ועמ' רי"ב והלאה], והעיר והאיר כי ה' הסובב עלינו. וכדי להקל על הלומדים, מה שמרן שליט"א מביא מחזון"ע בכאנו במגזנט]. השנה ערב פסח חל בשבת, ולכן יש להקדים דרשת שבת הגדול ליום שבת ז' בניסן, כדי להורות לעם את הדרך ולכו בה. ולומר להם את כל הפרטים. ויש הרבה פרטים, אבל זה כלום לעומת מה שיהיה פאשר יבוא משי"ת. יהיה קרוב פסח ויש בו כל מיני הלכות ופשאלות. אבל לפחות צריך ללמוד את ההלכות הפשוטות.

בדיקת חמץ

ערב פסח שחל להיות בשבת, בודקים את החמץ ביום חמישי בערב אור ליום ששי י"ג בניסן. הדור שלנו יתום, פעם היינו אומרים "ליל ששי", ובאצרי הרבה לא יודעים מה זה ליל ששי, חושבים שזה ליל שבת. לכן הרב כתב: ביום חמישי בערב שהוא אור ליום ששי. והבדיקה צריכה להיות לאור היר. ואם אין לו נר שעה אפשר לקחת נר לכן מפאפיו. ובחזון לאצרי היינו חושבים שהנר הלך הנה עשוי מחלב, כי מביא בפוסקים נר כזה. ופעם אחת נטף מהנר הלך על כלי בשעה שעשינו הבדלה, ואבא וצ"ל חשב שזה חלב ולכן צריך לשבור את הכלי כיון שהיה עשוי מחרסנה שאין לו תקון [שאי אפשר להכשירו]. אבל שעלינו לאצרי שאלתי מה זה "פאפיו", ואמרו לי שזה הנר הלך. אמתית ברור ה' שהלך הנה זה לא חלב. ואפשר [בשעת הצורך חזון"ע ניסוי] לבדק גם לאור פנס כים חשמלי שאפשר לטלטלו ולהכניסו לחורים ולסדקים, ואין בו שום בעיה, ומבשרים לפני הבדיקה: "אשר קדשנו במצוותיו וזאנו על בעור חמץ".

שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הבדיקה

ויש הדור לברך גם שהחינו [למעשה על פרי חדש, וכדלהלן]. כי הגאון בעל פרי חדש אומר (סי' תל"ב ס"א) "צריך להנהיג ולהנהיג לברך שהחינו". שהרי המנהג הוא באה פעם בשנה, ואם כן מדוע לא לברך? ויש תירוץ של הרא"ש (שו"ת הרא"ש כל י"ד ס"ג) שברכת שהחינו שמבשרים בחג הולכת למפרע על הבדיקה, וזה דחוק. ויש עוד תירוץ. ומרן החיד"א תמיד מעריך את הפרי חדש, והוא כתב (ברכי יוסף פ"ט) שפאצא בגמרא יוסף פסחים משם הר"טב"א שפאמר שיש מקומות

שנוהגים לברך שהחינו, ואין למחות בידם. ואם כן יש לפרך חדש גדולים שנהגו ככה. אבל כיון שהעולם לא נוהג ככה, וכי נעשה חדשות? "עושה חדשות בעל מלקמות". לכן מרן הרב עובדיה זצ"ל אומר (חזון עובדיה פסח עמ' מ"ה) שפאדם יקנה פרי חדש, ולא יאכל אותו עד ליל הבדיקה. ואיך יעשה? כליל הבדיקה יקח את הפרי, יברך עליו ברכת העץ או האדמה וברכת שהחינו, ויטעם ממנו משהו, ויכון על הבדיקה, ומיד יברך "על בעור חמץ" ויבדק, לא יעשה הפסק (ע"ז בחזון"ע פ"ט) ובספר ה' נסי ח"ב עמ' ל"ט.

נכח "כל חמירא"

ולאחר הבדיקה יאמר: "כל חמירא דאיכא ברשותי". יש ספרים שכתוב בהם: "כל חמירא וחמירא" וזכה להגנו לומר. כי חמירא בארמית פרושה שאור וחמירא פרושה חמץ, כי הרבה פעמים ע"ז"ו בארמית לא כמו צד"י בעברית, כמו צאן בארמית ענא, ועוד. לכן אנוני אומרים: "חמירא וחמירא". אבל הרמ"א (ס' תל"ד ס"ב) כותב שחמירא כוללת גם שאור וגם חמץ, וכאשר אמרת "חמירא" מספיק, "דלא חזיניה דלא בערתיא לבטיל ולהני קעפרא דארעא", ויש גורסים: "להני הפקרא", ומפנין שאנוני חוזרים ואומרים שלוש פעמים, פעם אחת נאמר "הפקרא", ובשאר הפעמים נאמר "לבטיל ולהני קעפרא דארעא" - שיהיה כמו עפר האצרי שהוא לא שונה כלום. ומה שרוצה לאכל ביום ששי וזוים שבת צריך אותו בפנה שלא יתפזר אנה ואנה ויצטרך בדיקה נוספת אחריו.

שרפת חמץ

אף על פי שביום ששי שהוא יום י"ג בניסן מתר לאכל חמץ כל היום שהרי עוד לא הגיע פסח, מכל מקום טוב לבער החמץ בערב שבת בשעה חמישית [כמו בשנה רגילה], שלא יטעו בשנים הבאות. מקור הדברים מרש"י (הובא במדרכי פ"ק קמ"א דפסחים ס' תקמ"א). ומפאן משמע שגם חמרים אחרונים גזרו גזרות מדעתם ששהדבר מצוי ושכיח, כי אדם זוכר ששנה זו בדקנו בלילה וכל היום פלו אכלנו חמץ, ויעשה ככה גם בשנה הבאה. לכן אמרו שבלילה יעשה בדיקה וזוים ישרף את החמץ ביום ששי שהוא יום שלפני ערב הפסח עד השעה 11 ומשהו.

מכירת חמץ

ולמכור חמץ עוד לפני כן. ולמה? כי הרב של בני ברק לא

מוכר לגוי מיוחד לבני ברק, אלא פא גוי אחד שהוא ממנה על כל "גוש דן" (אל תקרי "גוש דן" אלא הגוי של דן...), והוא קונה את כל החמץ של גוש דן, ואינו מחכה עד הרגע האחרון, ואיך יקנה את החמץ ואחר כך יביאו עוד חמץ? יש פאלה שמסופים: "ובכלל זה (ובכלל הברכה...) החמץ שיציע אחר כך" אבל לא עושים ככה, אלא ימכרו את החמץ יום יומים לפני כן.

לתת מפתח לרב

ואנוני נוהגים בלי נדר שבמכירת חמץ נותנים את המפתח לרב. שמים אותו בתוך מעטפה, ואומרים לרב שישמר על המפתח. במדה ויבוא הגוי ויבקש את החמץ שלו והוא מוכן לשלם, בבקשה. נאמר לו: הנה החמץ מנה בחדר מסים, והחדר הזה "סגור" יהיה לא יפתח ואיש לא יהיה בו כי ה' אלקי ישאל פא בו ויהיה סגור" (תוסאל מ"ד, ב'). ואם הוא רוצה יקח את המפתח. ובמקד של חנויות מכלת שיש שם הרבה חמץ, וכי תשאיר את זה במקד ותכתב על זה חמץ ועל זה כשר? מה עם "לא יצאה לה חמץ" (שמות י"ז)? לכן צריך את הכל בחדר סגור וימסר את המפתח לרב, וישלם לרב שכר תאנה. (ואם הוא רוצה שיהיה לו עוד מפתח - יכול לעשות כן). מבטלים שוב החמץ ביום שבת ולא ביום ששי בזמן הבעור כב. וישאיר מן החמץ מזון לשתי עסודות של שבת בלבד, לליל שבת, וליום שבת שחרית. ואין צריך לבטל את החמץ שנית בשעת הבעור שביום ששי - כשהוא מבער את החמץ אין צורך לבטל עוד פעם, אלא יבטלנו ביום שבת בבקר לפני זמן אסורו. ביום שבת שהוא ערב פסח בדיק, בשעה 11 שעוד לא הגיע זמן אסורו. יאמר: "כל חמירא וחמירא דאיכא ברשותי דחזיניה דלא חזיניה דביעריה דלא בערתיא לבטיל ולהני קעפרא דארעא".

כלי החמץ בערב פסח

ובשבת זו לא יבשלו דסא וכדומה, וכל דבר שהוא נדבק בכלים. כי אחר כך זו בעיה, כי אסור לשטוף את זה בשבת בשביל אחרי פסח, (ויאמר לשטוף כלים בשבת רק אם אדם צריך את זה, והרי פסעודה שלישית אפה לא מביא בכלי חמץ). לכן יביא דברים שהם יבשים שיאכל אותם וזהו. והשאר יכול לאכל אותם בכלים חד פפעמיים. (גליון 205 אות י"ז והלאה).

ידע תדע

אבל אם היה יודע שפסח הקדוש הזה כבר היה מזג אלה שנה ויותר לפני רבי משה הכהן ורבי ישיעיה בסיס, היה רוקד משמחה, ויעשו: יש לנו את הסוד של רב סעדיה ויש שם את כל הגנפים הזה. (גליון 205 אות י"ז והערה 27)

יכול לאומרו, כי מה יכול להיות, אין בזה שום אסור. ומרן רבי כלפון צלל אומר (ברית כהונה א"ח מערכת הפ"א אות ט"ו) שפעם סבו רבי משה כהן אמר את הקדוש האדרי לפני הגאון רבי ישיעיה בסיס שהיה הרב הראשי לתניסיה, והנהה ממנו,

כליל פסח יש קדוש ארץ נחמד מאד [ארץ יותר מהקדוש הנפוצ]. ורב סעדיה גאון מביא אותו (סדור רס"ג עמ' קמ"א), וכנראה חבר לפניו, ואומרים אותו בגרפא, וזה נקרא ה"קדוש הארץ", והבאנו אותו בהגדה שלנו, ומי שרצה לומר אותו,

קמחא דפסחא

בממלכת התורה והחסד
"חכמת רחמים"

בתרומה של **750 ₪**
היך חכה לדאוג עבור משפחה
לסל מזון מלא לחג

בתרומה של **450 ₪**
היך חכה לדאוג עבור משפחה
לקרטון שמות ומצרי בשר
למשפחה

בתרומה של **360 ₪**
היך חכה לדאוג עבור
משפחה לארס ין
ותבניות ביצים

בתרומה של **1400 ₪**
היך חכה לדאוג עבור משפחה
לסלי מזון מרשים למשפחה
ברוכת ילדים

בתרומה של **1000 ₪**
היך חכה לדאוג להלבשת בחור/
אבך מקי דגל ועד ראש
בעי כבוד לכבוד החג

כל החורמים שמס יוזכר לברכה ע"י ראש המוסדות
מורנו ורבנו הגאון הרב **חננאל כהן** שליט"א בערב פסח
בעת קריאת סגולת ר' שמשון מאוסטרופולי זיע"א

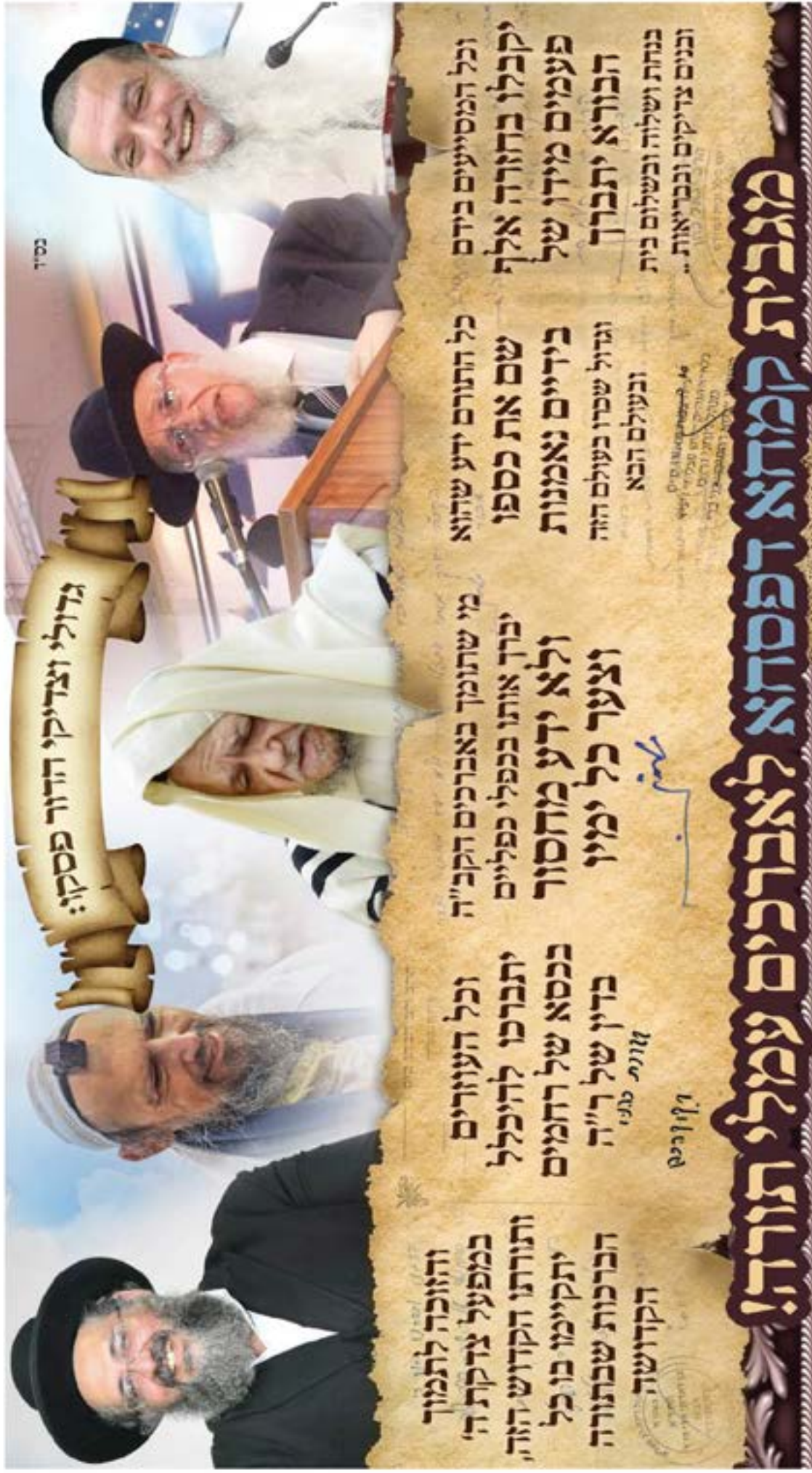
חייגו כעת:

08-6727523

או בהודעה

ובעמדות נדרים פלוס

מס' 7

גדולי וצדיקי הדור פסקו:

והזוכה לתמוך

במפעל צדקת ה'

ותורתו הקדושה הזו.

יתקיימו בו כל

הברכות שכתורה

הקדושה

וכל העוזרים

יתברכו להיכלל

בכסא של החמים

בדין של ר"ה

ג'תשס"ו

ג'תשס"ו

מי שתומך באברכים הקב"ה

יברך אותו ככלי כפליים

ולא ידע מחסור

וצער כל ימיו

ג'תשס"ו

כל התורם ידע שהוא

שם את כספו

ביריית נאמנות

וגדול שפיו בעולם הזה

ובעולם הבא

ג'תשס"ו

וכל המסייעים בידם

יקבלו בחזרה אלק

פעמים מידו של

הבורא יתברך

בנחת ושלוה ובשלום בית

ובנים צדיקים ובכריאות...

מגבית קמחא דפסחא לאברכים עמלי תורה!

ניתן לתרום בדרכים הבאות:

בטלפון: 055-676-3536

או בעמודות 'קהילות' ברחבי הארץ (5944)

או בהעברה בנקאית: לפקודת 'תומכי דאורייתא' - ק"ר יעקב

(ק"ר) בנק דיסקונט סניף 139 ג'תשס"ו 2355 | ק"ר שומרי: 38365

התחומה מוכרת לפי כמות 46

סיבה אישית ממנו ראש הישיבה שליט"א

כל התורם 20 ש"ח ומעלה.

יתברך מפי מון ראש הישיבה שליט"א בעת רצון

קופת החסד

תמכין דאורייתא

שע"י כולל אברכים - כסא החמים

בראשית תשפ"ו:

הרב דוד עידאן, הרב יעקב מן ורוב אליהו מאדא"ר שליט"א